

ΕΚΔΟΣΙΣ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ

ΙΕΡΟΣ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

ΠΡΟΝΟΙΑ ΜΕΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΔΑΠΑΝΗ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚ. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ»

ΕΤΟΣ Β' | ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ τῇ 22 Δεκεμβρίου 1912 | ΑΡΙΘ 90

Θεός ἰδὲ τεχθέν, ἢ δὲ μήτηρ Παρθένος
Τί μείζον ἄλλο κείνον εἶδεν ἢ κτίσεις;

Ο ΠΟΛΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΠΡΟΣΔΟΚΙΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΥΡΙΟΣ Ο ΤΕΧΘΕΙΣ ΗΜΙΝ ΣΩΤΗΡ

• Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ.
• ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ.

(Λουκ. 2, 11).

Αὐτὴν τὴν μεγάλην καὶ γλυκυστάτην χαρὰν, εὐσεβεῖς τοῦ «Ἰεροῦ Πολυκάρπου» ἀναγνώσται, αὐτὴν τὴν χαρὰν, τὴν ὁποῖαν ἀνθρώπινα χεῖλη δὲν δύνανται νὰ ἐκφράσωσι, καὶ καρδιά ἀνθρώπου ἀδυνατεῖ νὰ κατανοήσῃ, εὐαγγελίζομαι κἀγὼ πρὸς ὑμᾶς κατὰ τὴν γενέθλιον ταύτην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡμέραν, ἣ μᾶλλον εἰπεῖν νύκτα, ἣτις μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν λαμπροτάτην καὶ μεγάλην καὶ ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην νύκτα, κατὰ τὴν ὁποῖαν πρὸ 1912 ἐτῶν ἐρράγησαν καὶ ἠνεψύχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ ἀπεκάλυψαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἄλλην τὴν ἀπειρον δι' ἡμᾶς στοργὴν καὶ εὐδοκίαν καὶ συγκατάβασιν τοῦ Θεοῦ, ἄλλην τὴν ἀρρητον δόξαν καὶ μεγαλειότητα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄλλην τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν θείαν καὶ οὐράνιον εἰρήνην.

Αὐτὴν τὴν μεγάλην καὶ ἀνεκλάλητον χαρὰν εὐαγγελίζομαι πρὸς πάντας ἐκείνους τοὺς ἐμοὶ προσφιλεῖς τοῦ «Ἰεροῦ Πολυκάρπου» ἀναγνώστας, ὅσους ὁ χαρμόσυτος ἤχος τῶν κωδῶνων τῆς ἐρρασίμου ἀγαλλιάσεως, ὡς ἠ ἀντηχήσασα πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς ποιμένας τοὺς ἀγραυλοῦντας καὶ φυλάσσοντας φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῶν λόφων τῆς Βηθλεὲμ ἀγγελικὴ φωνὴ καὶ μελωδία, ἀφύπνισε καὶ συνεκάλεσε καὶ ὠδήγησεν εἰς προσκύνησιν τοῦ ἐν τῇ φάτνῃ γεννηθέντος καὶ ἐπιφανέντος Σωτῆρος Χριστοῦ.

Εὐαγγελίζομαι πᾶσιν αὐτὴν τὴν ἀνεκφρασίαν χαρὰν, ὅτι ἐτέχθη ἡμῖν Σωτὴρ, ὅτι ἐλαμψεν ἐπὶ τέλους εἰς τοὺς ἐν τῇ νυκτὶ καὶ τῷ σκότει τῆς ἀγνωσίας καὶ τῇ σκιᾷ τοῦ θανάτου καθημένους λαοὺς τὸ μέγα φῶς, ὑπὸ τὴν λόμπην τοῦ ὁποῖου ἐπὶ δύο χιλιάδας ἐ-

τῶν βαδίζει ἐκτοτε ἡ ἀνθρωπότης, ὅτι ἐπεφάνη ἡ χάρις ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι ἤλθεν εἰς τὸν κόσμον ἡ τόσον ἐπιθυμητὴ ἡμέρα, ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη καὶ ἐπιφανής, καθ' ἣν κατὰ τὰς βουλὰς τοῦ Θεοῦ, αἱ ὁποῖαι ἀπεκαλύφθησαν ἐν τῷ Παραδείσῳ εἰς τοὺς πεσόντας πρωτοπλάστους, τὸ σπέρμα τῆς γυναικὸς ἔμελλε νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφραως, νὰ δώσῃ τὴν χάριν καὶ τὴν ἀμνηστειαν εἰς τοὺς καταδίκους, νὰ φέρῃ τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἄνεσιν εἰς τοὺς κοπιῶνας καὶ πεφορηισμένους, τὴν εὐλογίαν καὶ τὸν ἁγιασμόν εἰς τοὺς βεβήλους καὶ ἁμαρτωλοὺς, καὶ τὴν υἰοθεσίαν καὶ οἰκειότητα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου πρότερον ἐχωρίζετο ὁ ἀνθρώπος δι' ἀβύσσου, καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον τόσον ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπλησίασεν ἡμᾶς, ὡς ἴτε ὁ Θεὸς νὰ ζῆ τῶρα ἐν ἡμῖν καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ.

Εὐαγγελίζομαι χαρὰν μεγάλην, διότι ἀνέτειλεν τὸ ἐξ Ἰουδα ἄστρον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸς ἑνάγωνίου προσδοκίας καὶ γλυκυστάτης ἐλπίδος περιέμενεν ὄχι μόνον τὸ δωδεκάφυλλον τῶν Ἰουδαίων, συμφώνως πρὸς τὰς παλαιὰς προφητείας, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος, διότι τὸ ἐξ Ἰακώβ τοῦτο ἄστρον ἦτο συνάμα καὶ ὁ πολικὸς ἀστήρ τῆς ἐλπίδος καὶ προσδοκίας ὄλων τῶν ἀρχαί-

ων ἐθνῶν καὶ λαῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως.

• Ἴδοὺ εὐαγγελίζομαι ἡμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ.

Εὐαγγελίζομαι ὅτι ὄχι μόνον οἱ Ἰουδαῖοι περιέμενον Μεσσίαν καὶ Λυτρωτὴν, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἀρχαῖα ἔθνη, τὰ ὁποῖα ἐκείντο εἶτε ἀνατολικῶς εἶτε δυσμικῶς πρὸς τὴν Ἰουδαίαν, ἐτρέφοντο μὲ ἀρχαιοτάτας παραδόσεις τοιαύτας περὶ ἐλευσεως Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ.

Οἱ Αἰγύπτιοι κληόμενοι ἐπὶ τὰς σκιὰς τῶν κολοσσιαίων αὐτῶν πυραμίδων, ἐκεῖ ὅπου πρὸ τῶν πυλῶν τῆς ἐρήμου ὑπὸ οὐρανὸν πύρινον ἢ παρ' αὐτῶν ὀρθωθεῖσα Σφιγξ ἐμελέτα σιωπηλὴ καὶ σοβαρὰ τὸ μέγα πρόβλημα τοῦ κόσμου, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, καὶ ὅπου ὁ νεώτερος ἀνθρώπος μόλις ἤρχισε, μελετῶν τὴν παράδοξον αὐτὴν χώραν καὶ τὴν σεβαστὴν ἱστορίαν τῆς, νὰ συλλαβίξῃ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, τοῦ κόσμου, καὶ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτοὶ οἱ Αἰγύπτιοι, κατέχοντες τὰς πλέον ἀρχεγόνους παραδόσεις τοῦ ἀνθρώπινου γένους, περιέμενον ὅπως ἡ Μήτηρ καὶ παρθένος Ἰσις γεννήσῃ τὸν Ὄρον, ὅστις ἔμελλε νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Τυφῶνος.

Οἱ Ἴνδοι μὲ τὰς λεγὰς τῶν βίβλους ἐν χερσὶ, τὰς ἀρχεγόνους

Βέδαςτων, ὧν ἡ εμφάνισις χάνεται εἰς τὰ πλέον σκοτεινὰ βράθη τῶν ἀπομεμακρυσμένων αἰώνων, γοτυπετεῖς ἐν τῷ τῶν νῶν των μεῦμιους καὶ δεήσεις, αἵτινες συγκεντροῦσι πᾶν ὃ, τι ἠθικῶς ὑπέροχον καὶ ὑψηλὸν καὶ ὠραῖον καὶ συγκινητικὸν συνεκέντρωσεν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πορείᾳ τοῦ χρόνου ἢ ἀνθρωπίνῃ εὐσέβειᾳ, ἐδέοντο ἵνα ὁ Θεὸς των ἐν τῇ τελειωτάτῃ μετεψυχώσῃ του φανῆ ὑπὸ τὴν μορφὴν ἀνθρώπου καὶ καταστρέψῃ τὰς ἐναντίας δυνάμεις τοῦ σκοτούς καὶ δωροφορήσῃ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν παγκόσμιον ζωὴν. Κατὰ τὰς παραδόσεις τῶν Ἰνδῶν ὁ σαρκωθεὶς οὗτος Θεὸς ὠνομάζετο Krishna.

Οἱ Πέρσαι καὶ οἱ Χαλδαῖοι ἐπίστευον ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ ἀγαθὸς Θεός, Μίθρας ὀνόματι, καὶ θὰ καταβάλλῃ τὸ κακοποιὸν πνεῦμα, τὸν Ἀρειμάνην.

Ὁ Κομφούκιος ἐδίδασκε τοὺς Χίνας ὅτι εἰς τὰ δυσμικὰ μέρη τοῦ κόσμου θὰ καταβῆ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς ἀγιώτατος ἐλευθερωτῆς σωτήρ καὶ εὐεργέτης τοῦ ταιλαιῶρου γένους τῶν βροτῶν.

Οἱ Ἕλληνες, οἱ ἀρχαῖοι σοφοὶ ἡμῶν πρόγονοι, οἱ ἐν παντὶ τέλειοι, ἐκεῖνοι ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἀποικων ἐξήλθεν ὁλος ὁ πολιτισμὸς, δι' ὃν σήμερον ἐγκαυχᾶται ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Ἀμερικὴ, τῶν ἀποικων ἢ μεγαλοφυῶν ἀκτινοβολεῖ καὶ καταυγάζει τὴν ὁδὸν εἰς τὴν ἀν-

θρωπίνην σκέψιν, καὶ τῶν ἀποικων τὰ ἀθάνατα πνευματικὰ προϊόντα καὶ μεγαλειουργήματα ἀποτελοῦσι τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεως, καὶ τὸν κρῖνον τῆς ἐνότητος τοῦ ὑψηλοτέρου πνευματικοῦ κόσμου τοῦ τιμιωτέρου καὶ εὐγενεστερου μέρους τοῦ ὅλου ἀνθρώπινου γένους, οἱ ἀπαρσμίλλοι οὗτοι σοφοὶ ἱεροφάνται καὶ μυσταγωγοὶ προεφήτευσαν καὶ αὐτὴν τοῦ Λόγου τὴν ἐνανθρώπησιν καὶ τὴν ἐξ οὐρανοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐπιφάνειαν καὶ ἐπιδημίαν: Ὁ Σωκράτης λ.χ. ἀνδρῶν ἀπάντων σοφώτατος, ἐδίδασκε τοὺς συμπολίτας του Ἀθηναίους, ὅτι «καθεύδοντες θέλουσι διατελεῖ, ἀν μὴ ὁ Θεὸς κηδόμενος αὐτῶν ἐπέπεμπεν αὐτοῖς ἐλευθερωτὴν». Οἱ μέγιστοι τῶν τῶν ποιητῶν καὶ φιλοσόφων ἐν Ἑλλάδι φιλοσοφοῦντες περὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀρχῆς καὶ ὑπάρξεως τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ κακοῦ, ἐδείκνυνον εἰς τὴν φοβερὰν τραγωδίαν τοῦ ὑψηλοκρήμνου Διόσχουλον τὸν ἀνθρώπον ὡς Προμηθεῖα Δεσμώτην, τοῦ ἔπολου τὰ ἐντόσθια κατέτρωγεν ὑπὸ τὴν μορφὴν σαρκοβόρου ὀρνέου ἐπόνος καὶ ἡ ὀδύνη, καὶ τὸν ἀποικὸν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς ὁ ἀθάνατος Ἡρακλῆς μόνος ἠδύνατο καὶ ἔμελλε νὰ λύσῃ καὶ σώσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ.

Καὶ οἱ μεγάλοι τῆς Ρώμης ἱστορικοὶ καὶ φιλόσοφοι, ἐρμηνεύοντες τὰς παλαιὰς τοῦ ἀνθρώπινου

γένους παραδόσεις, ἐδίδασκον ὅτι μέλλει νὰ ἐξέλθῃ ἐξ Ἀνατολῶν κραταιὰς Μονάρχης, ὅστις θὰ κυριαρχήσῃ ὅλου τοῦ κόσμου.

Ὁ πολικὸς ἀστέρ τῆς ἐλπίδος ὅλων τῶν λαῶν τούτων, ὁ ζωογόνος ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς γνώσεως, ἢ ἐξ ὕψους θειοτάτη Ἀνατολή, ὁ Χριστὸς Κύριος, ὃν ἐπόθησε καὶ προσεδόκησεν ὁλος ὁ ἀρχαῖος κόσμος, ΕΤΕΧΘΗ. Καὶ ὁλος οὗτος ὁ ἀρχαῖος πρὸ Χριστοῦ κόσμος, ὁ κατηρειπωμένος ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας, ὁ διψῶν τὴν ἀλήθειαν, ὁ τρέχων κατόπιν σκιάς φευγούσης τῆς πλάνης καὶ τοῦ ψεύδους, ὁ ζητῶν καὶ μὴ εὐρίσκων ἐπὶ γῆς τὴν εὐδαιμονίαν, ἀλλ' ὁ πάντοτε ἐμψυχούμενος ὑπὸ ἀκλονήτου πεποικησέως Δουρωτοῦ, μέλλοντος νὰ φέρῃ τὸν χρυσοῦν αἰῶνα καὶ τὴν εὐρήνην, τὴν ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν, ὁλος οὗτος ὁ ἀρχαῖος κόσμος εὐαγγελίζεται κατὰ τὴν ἀξιομνημόνευτον ταύτην ἡμέραν τῶν Γενεθλίων τοῦ Ἰησοῦ χαρὰν μεγάλην, ὅτι ΕΤΕΧΘΗ αὐτὸς ὁ Σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, τὸν ὁποῖον οἱ προφήται τοῦ Ἰσραὴλ κατ' ἐσχῆν ἐξύμνησαν ὡς τὸν Ἰσχυρόν, ὡς τὸν Ἐξουσιαστήν, ὡς τὸν θαυμαστὸν Ἀρχοντα τῆς Εὐρήνης, ὡς τὸν Μεγάλῃς Βουλῆς Ἄγγελον καὶ Πατέρα καὶ Βασιλέα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος: ὅτι ΕΤΕΧΘΗ

ἡμῶν Σωτήρ: ΕΤΕΧΘΗ, καὶ ὅχι μόνον ὁ ἀπολεσθεὶς Παράδεισος ἀνευρέθη, ἀλλ' ἐπολλαπλασιάσθησαν ἐπ' ἀπειρον οἱ Παράδεισοι, καὶ ἀνὰ εἰς τοιοῦτος ἐφυτεύθη ἐν τῇ καρδίᾳ παντὸς πιστοῦ ΕΤΕΧΘΗ καὶ ὅλα τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα γέγονε καινὰ: ΕΤΕΧΘΗ Ἐκεῖνος, ὅστις, καὶ πρὶν εἶναι γεννηθῆ, ἔζησε καὶ ἠγαπήθη καὶ ἐλατρεύθη ἐν τῇ συνειδήσει, ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἐν ταῖς προφητείαις καὶ παραδόσεσι καὶ ὅλου μὲν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἀλλ' ἰδίᾳ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ: ΕΤΕΧΘΗ καὶ ἔκτοτε ὅλα τὰ μεγάλα καὶ αἰώνια προβλήματα, τὰ ὅποια ὡς Σφίγξ ἐξήτουν τὴν λύσιν των, τὰ ὅποια ἐβασάνισαν ἐπὶ χιλιετηρίδας ὅλας τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα: ἐλύθησαν ΕΤΕΧΘΗ, καὶ οἱ σιδηροὶ κρῖκοι τῆς δουλείας, οἵτινες ἐδέσμευον ἕως τότε καὶ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τῶν ἀνθρώπων συνετριβήσαν ΕΤΕΧΘΗ καὶ ἐχειραφετήθη ἡ ἀνθρωπίνῃ σκέψις ἀπὸ τὴν δεσποικίαν καὶ κυριαρχίαν τῆς ὕλης: ΕΤΕΧΘΗ καὶ ἀφυπνίσθη ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς νάρκης καὶ νεκρώσεως, καὶ ἐδιδάχθη ὁ κόσμος, ὁ ἕως τότε ψυχρὸς καὶ ἀδιάφορος, τοὺς αἰωνίους νόμους τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης.

Αὐτὸ εἶπε τὸ χαρμόσυτον καὶ μέγα ἄγγελμα, τὸ ὅποιο οὔτε μεγαλεῖτερον οὔτε φαιδρότερον ἢ-

χησεν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, οὐδὲ θὰ ἠχήσῃ ἄλλο μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Αὐτὴ εἶπε ἡ μεγάλη χαρὰ, ἡ δι' ἀνθρωπίνων χειλέων ἀνέκφραστος, περὶ ἧς ὁ Ἄγγελος εἶπεν: «Ἴδου εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἐστὶ παντὶ τῷ λαῷ ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυὶδ».

Εὐαγγελίζομαι ὅτι **ΕΤΕΧΘΗ** ὑμῖν Σωτὴρ. **ΕΤΕΧΘΗ** ἀλλ' ἐτέχθη **HMIN** πράγματι καὶ ἀληθεῖα Σωτὴρ; Ἐμορφώθη ἐν ἡμῖν Χριστός; Ἐγεννήθη ἐν τῇ καρδίᾳ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν Χριστὸς Κύριος; Ἀπέβη ἡ ἡμέρα αὕτη τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἡμέρα ἀναγεννήσεως καὶ δι' ἐκάστην Χριστιανικὴν ψυχὴν, ἡμέρα ὑψηλοτέρων στοχασμῶν, σταθμῶν ὑψηλοτέρου ἰδεώδους, εἰς ὃ καὶ ἕκαστος ἡμῶν καλεῖται ν' ἀποβλέπῃ, καὶ πάντες δυνάμεθα πλέον ν' ἀτενίζωμεν ὡς φυλὴ καὶ λαὸς τοῦ Θεοῦ προσφιλεῖς καὶ περιούσιος;

Ἐὰν ὁ Σωτὴρ **ΕΤΕΧΘΗ** μόνον ἐν τῇ πόλει Δαυὶδ, καὶ δὲν ἐμορφώθη Χριστὸς καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν, τότε βεβαίως ἐγεννήθη, καὶ ἐτέχθη ὁ Σωτὴρ δι' ἅπαντα ἴσως τὸν λοιπὸν πιστὸν κόσμον, πλὴν οὐχὶ καὶ δι' ἐμέ, οὐχὶ καὶ διὰ τὴν

ἐμὴν ψυχὴν, ἣτις καθεύδουσα διατελεῖ καὶ θὰ διατελῇ ἐν τῇ νεκρίᾳ καὶ τῷ σκότει τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐν χώρᾳ, ἐφ' ἧς ὁ θάνατος ἔχει ἠπλωμένους τὰς μαύρας καὶ ψυχρὰς πτέρυγας του.

Ἄλλ' οὐχὶ ἐγὼ εὐαγγελίζομαι καὶ πᾶσιν ὑμῖν καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ ὑμῶν, καὶ πάντοτε μὲν, ἀλλ' ἰδιαιτάτα ἐφέτος ἐν ταῖς ἐσχάταις ταύταις ἡμέραις, καθ' ἃς ὁ κατὰ Ἀνατολὰς γεγηρακὸς ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀνομίας κόσμος πνέει τὰ λοιπὰ, καὶ διασαλεύεται ἐκ θεμελιῶν καὶ ἀναμοχλεύεται προαιώνιος τάξις πραγμάτων, ὅτι ἀσφαλῶς **ΕΤΕΧΘΗ HMIN ΣΩΤΗΡ**, καὶ ἐγεννήθη ἡμῖν παιδίον, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἀναγεννηθῶμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ γεννηθέντος Σωτῆρος Χριστοῦ, καὶ ἀναγεννηθέντες διακατέχωμεν τὸ παιδίον τοῦτο Ἰησοῦν ὡς ἀνάστασιν ἡμῶν καὶ ζωὴν, ὡς βράχον ἡμῶν καὶ ἀσφάλειαν, ὡς δόξαν ἡμῶν καὶ ἐλευθερίαν, τὸν Ἰησοῦν τὸν τεχθέντα, τὸν γεννηθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, τὸν σταυρωθέντα, τὸν ταφέντα, τὸν ἀναστάντα, τὸν ἀναληφθέντα, τὸν μένοντα καὶ βασιλεύοντα, καὶ πάλιν ἐρχόμενον ἐν δόξῃ. Ἀμήν.

† Ὁ Σμύρνης **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

Ἡ ἀληθὴς χαρὰ τῶν Χριστοῦγεννῶν

« Ἴδου εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην... ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον « Σωτὴρ ». (Λουκ. β', 10, 11).

Πόσον ἐκόλως αἱ θρησκευτικαὶ ἑορταὶ ἐξέπεσον εἰς ἡμέρας διασκεδάσεων καὶ κραιπάλης καὶ ἀσωτίας! Τὴν σήμερον εἰ ἄνθρωποι κοινῶς ἑορτάζουσιν, οὐχὶ ἀναμνησκόμενοι ἢ μελετώντες τὰ μεγάλα γεγονότα, εἰς μνήμην τῶν ὁποίων εἰ προγενέστεροι χρόνοι ἐνόμισαν καλὸν νὰ θεσπίσωσιν ἑορτάς, ἀλλ' ἐπιδιδόμενοι εἰς ἀπολαύσεις καὶ παρεκτρέπομενοι πολλάκις κατὰ τρόπον ἡκιστα συμβιβαστέον πρὸς τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν σημασίαν τῶν ἑορταζομένων γεγονότων.

Τὰ Χριστοῦγεννα λογίζονται ὡς ἑορτὴ χαρᾶς· εἶναι τὰ γενέθλια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ἀλλ' ὅμως τῶν πλείστων ἡ χαρὰ ἔχει ὡς πηγὴν οὐχὶ τὸ ὑπερφυεῖς τοῦτο γεγονός, οὐ τὴν σημασίαν οὐδ' ἐσκέφθησαν ἴσως, ἀλλὰ τὴν εὐκαιρίαν, ἣν παρέχει εἰς συναντήσεις καὶ συμπόσια καὶ διασκεδάσεις.

Ὁ εἰς τοὺς ποιμένας τῆς Βηθλεὲμ ἐπιφανὴς ἄγγελος διεκήρυξεν, ὅτι ἐγεννήθη κατ' αὐτὴν ὁ Σωτὴρ. Καὶ τὴν σήμερον τοῦτο πρὸ παντός

πρέπει νὰ χαροποιῇ τὴν ψυχὴν τοῦ Χριστιανοῦ ὅτι ἐγεννήθη, ὅτι ἦλθεν, ὅτι ἐξετελέσε τὸ ἔργον αὐτοῦ ὁ Σωτὴρ.

Ἡ ἀνθρωπότης ἔχει πολλὰς ἀνάγκας· ἀλλ' ἡ ριζικὴ καὶ θεμελιώδης ἀνάγκη εἶναι ἡ τοῦ Σωτῆρος, διότι ὁ κόσμος τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀπολωλώς. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ πανταχοῦ ἐπικρατοῦσα ἀζικία καὶ ἀρπυγὴ καὶ καταπίεσις· τοῦτο ἀποκαλύπτει ἡ διηρημένη οἰκογένεια· τοῦτο βροντοφωνεῖ ἡ προϊοῦσα διαφθορὰ καὶ ἐξαχρείωσις. Καλὸν ἔργον ἐπετέλεσαν εἰ κατὰ καιροὺς σοφῶς νομοθέται καὶ εἰ φιλόπονοι ἐπιστήμονες. Μέγα καὶ ἐξοχὸν ἔργον εἰργάσθησαν εἰ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίσται καὶ οἱ τῶν κακῶς ἐχόντων μεταρρυθμισταί· ἀλλὰ πάντα ταῦτα χωρὶς τοῦ Σωτῆρος εἶναι ὡς τὸ ψαλίδισμα τῶν ἀκροτάτων κλωνίων τοῦ θελητηριώδους δένδρου τῆς ἀνθρωπίνης πτώσεως. Τὸ ἔργον τῆς πραγματικῆς ἀνορθώσεως καὶ σωτηρίας δεῖν νὰ ἦ βαθὺ καὶ θεμελιώδες. Ἀνάγκη τὸ θελητηριώδες δένδρον ἀπὸ τῶν ριζῶν ν'

ἀνασπασθῆ, τοῦτο δὲ μόνος ὁ Θεάνθρωπος Σωτὴρ νὰ κατορθώσῃ εἶναι ἱκανός· διότι ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἵνα λάβῃ ἐφ' ἑκυτόν τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων πίστεως γενεᾶς καὶ πάσης ἐποχῆς, καὶ διὰ τῆς μοναδικῆς ἐκείνης θυσίας τοῦ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ παράσχῃ τὴν πλήρη ἐκείνην ἱκανοποίησιν, ἣτις κατακρημνίζει τὸ μεσότοιχον μεταξὺ ἀνθρώπου καὶ Θεοῦ καὶ ποιεῖ δυνατὴν τὴν μεταξὺ αὐτῶν συγκοινωνίαν. Οὕτως ἐξησφαλισθῆ ἡ βιζικὴ θεραπεία τοῦ κακοῦ· διότι εὐθὺς ὡς ὁ ἄνθρωπος ἀληθῶς συγκοινωνήσῃ μετὰ τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὸν νέα ζωὴ ὅπως διάφορος τῆς προτέρας ἀμαρτωλῆς, ζωὴ εὐρίσκουσα εὐχαριστήσιν καὶ τέρψιν εἰς τὰ θεῖα πράγματα καὶ ἡδονὴν εἰς τὴν γινώσκιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σημειώνει τὴν ἀρχὴν τῆς ζωῆς ἐκείνης, ἣτις ἀνέτρεψε τὰ εἰσοδομήματα τῶν ψευδῶν ἰδεῶν τὰ τοσοῦτον στερεὰ θεωρούμενα, ἀπεκάλυψε τὰς ὑπερβασίας τῶν ἀρχόντων καὶ ἰσχυρῶν, ἐκαυτηρίασε τὸ πνεῦμα τῆς ὑποκρίσεως καὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐκμεταλλεύσεως, καὶ ἔδειξεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα νέαν ὁδὸν στενὴν μὲν καὶ τεθλιμμένην, ἀλλὰ φέρουσαν πρὸς τὸν Θεόν, τὴν ἀληθῆ πηγὴν παντὸς ἀγαθοῦ πραγματικοῦ καὶ διαρκοῦς. Δικαίως λοιπὸν ὁ ἄγγελος ἀνήγγειλε πρὸς τοὺς ποιμένας τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ὡς ἀγ-

γέλαν μεγάλης χαρᾶς. Καὶ σήμερον ἡ σκέψις εἶτι ἦλθεν ὁ Σωτὴρ, καὶ μάλιστα εἶτι καὶ ἐξετέλεσεν ὅλον τὸ ἔργον, ὅπου εἶχεν ἀναλάβει κατὰ τὴν πρώτην Του ἔλευσιν, πρέπει νὰ πληροῖ μεγάλης χαρᾶς τὴν καρδίαν παντὸς ἀνθρώπου· διότι οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ μὴ ἀτομικῶς ἐνδικηρόμενος εἰς τὸ μέγα τοῦτο τῆς σωτηρίας ζήτημα. Ἄλλ' εἶναι εὐνόητον εἶτι μόνος ἐκεῖνος, ὅστις ἀναγνωρίζει ἑκυτόν ὡς ἀπολωλότα καὶ συννεπῶ· ἀίσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς σωτηρίας, δύναται καὶ νὰ χαίρῃ ἐπὶ τούτῳ ἀληθῶς.

Εἶναι πρὸς τούτοις ἄξιον σημειώσεως, εἶτι τὴν ἀγγελίαν τῆς μεγάλης ταύτης χαρᾶς λαμβάνουσι πρῶτοι οἱ πτωχοὶ τῆς Βηθλεὲμ ποιμένες, βεβαιούμενοι εἶτι εἰς αὐτοὺς ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ· «εἶτι ἐτέχθη ὑμῖν Σωτὴρ». Ἐὰν ὁ ἄγγελος ἔλεγεν, «εἶτι ἐτέχθη τῷ λαῷ Ἰσραὴλ Σωτὴρ», αὐτοὶ ὡς ἀνήκοντες εἰς τὴν κατωτάτην κοινωνικὴν βαθμίδα θὰ ἀπέκλειον ἑαυτοὺς τῆς ἐκ τοῦ Σωτῆρος τούτου ὠφελείας. Θὰ ἐτκέπτοντο εἶτι ἐκ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσοῦ τὸ ἔθνος γενικῶς ἰδίως δὲ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ ἐπίσημοι καλοῦνται νὰ ἀντλήσωσιν εὐδαιμονίαν. Οὕτω καὶ νῦν, τὸ Εὐαγγέλιον ἀποτείνεται πρὸς τὸ άτομον· «ἦλθε εἰς ὑμᾶς ὁ Σωτὴρ»· «ἦλθε διὰ σὲ ὁ Σωτὴρ»· καὶ οὕτω πρέπει ὁ ἀναγνώστης αὐτοῦ καὶ ἀκροατὴς νὰ τὸ δέχηται· ἡ δὲ ἀτομικὴ πίστις νὰ ἐγείρηται, ὅπως δώσῃ τὴν ἀπάντησιν τὴν μόνην ἀ-

ρέσκουσιν τῷ Θεῷ· «Ναί, τὸ πιστεύω· εἶτι ἦλθεν ὁ Σωτὴρ»· Ἡ τοιαύτη ἀτομικὴ ἀντίληψις τῆς ἐλεύσεως καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Σω-

τῆρος θὰ δώσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τὸ ἐναφαίρετον δικαίωμα νὰ χαίρῃ, καὶ τὴν χαρὰν αὐτῆς· οὐδὲν θὰ δυνηθῆ νὰ μειώσῃ ἢ ἀμυρῶσῃ. * * *

«Ὁ Ἰωσήφ ἐγενθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευταίας Ἡρώδου». (Ματθ. β', 14, 15)

Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει καὶ ἡ γῆ τὸ Σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει. Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι. Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρων ὁδοιποροῦσι· εἰς ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη Παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰῶνων Θεός.

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Οἱ λαοὶ πανηγυρίζουσι τὴν ἐπέτειον μνήμην τῶν μεγάλων ἀνθρώπων, οἵτινες ἐδόξασαν τὴν πατρίδα αὐτῶν καὶ θεωροῦσι τὴν γέννησιν των ὡς τρανὸν σημεῖον ὅπερ μετέβαλεν τὴν τύχην αὐτῶν. Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν σήμερον ἡ Ἐκκλησία γηθούσως ἐορτάζει εἶναι συμδὴν ἀνώτερον πάσης περιγραφῆς. Λάβωμεν ἐπὶ παραδείγματι τὸν ἐπισημότερον ἄνδρα, ὅστις κατὰ πολλὰ ὠφέλησε τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ὅσον τὰ ἔργα αὐτοῦ εἶναι μεγάλα καὶ ἐπίσημα, ὅσον ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ ὁ θαυμασμός, τὸν ὁποῖον οἱ μεταγενέστεροί τῷ ἀπονέμουσι, δὲν παύει ἡμῶς νὰ εἶναι ἀπλοῦς θνητὸς, τὸν ὁποῖον ἡ θεία πρόνοια ἀπέστειλεν ὅπως εὐεργετήσῃ τὴν πατρίδα του.

Ἡ γέννησις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν ἔχει τὴν ἀρχὴν της. Ὅταν ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης θέλει ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀρχὴν Ἐκείνου, ὃν ἀποκαλεῖ Λόγον, ἀναγκάζεται ν' ἀνατρέξῃ πρὸ της ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, μέχρι της δημιουργίας τοῦ κόσμου καὶ μέχρι της αἰωνιότητος. «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος λέγει καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς

τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν» (Ἰωάν. κεφ. Α'. 1—5). «Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω ἡ ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγει ὁ Κύριος, ὁ Ὡν καὶ ὁ Ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος ὁ Παντοκράτωρ. Πρὶν Ἀδρακὴ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι» (Ἰωάν. κεφ. η'. 47—58). Ἄλλ' ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι ἀπλῶς γεννῶνται, αὐτὸς ἔρχεται ἵνα ζητήσῃ καὶ σώσῃ τὸ ἀπολωλός. Πλούσιος ὢν ἐγένετο πτωχός, ὅπως διὰ της πενίας αὐτοῦ καταστήσῃ ἡμᾶς πλουσίους καὶ μοιλονότι διετελοῦμεν ἐχθρικῶς πρὸς αὐτόν, ὁ Θεὸς χορηγεῖ εἰς ἡμᾶς τὸν μονογενῆ αὐτοῦ Υἱόν, ὅπως ἀπολαύσωμεν τὴν αἰώνιον ζωὴν. Λαμβάνει δούλου μορφήν καὶ μᾶς δέησιν πρὸς τὸν Πατέρα καὶ «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμόν ἠγάθη τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφήν δούλου λαλῶν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σῆματι εὐρεθείς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» (Φίλ. Β'. 6—9).

Ἅποια ἡμῶς ἐπιμονὴ ἐν τῇ ἐκτε-

λέσει της ἀποφάσεως ταύτης! Μετὰ πόσης ἀγάπης ὁ Θεὸς δὲν προετοιμάζει τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σχεδίου αὐτοῦ! Οὐτε ἡ λύπη, ἢ ἡ σθάνθη προερχομένην ἐκ τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ, οὔτε ἡ θλιψὶς καὶ ἡ δυσθυμία, ἢ τῷ ἐπροξένησεν ἡ σκληρότης της καρδίας τῶν ἀνθρώπων, τίποτε δὲν ἐμπόδισεν αὐτόν ἀλλ' «ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξέπεμψεν ὁ Θεὸς τὸν Υἱόν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν» (Γαλ. κη', δ', 4—6).

Οὕτω λοιπὸν ὁ οὐρανὸς ἠγάλλετο πρὶν ἢ ὁ ἄνθρωπος ἀντικείμενος της ἀκαταμετρήτου ταύτης ἀγάπης, δυνήθη νὰ ἐννοήσῃ αὐτόν. Ὁ ἄγγελος ἀναγγέλει τὴν χαροποιὸν ταύτην εἰδήσιν εἰς τοὺς ποιμένας της Βηθλεὲμ καὶ διὰ νὰ τοὺς βεβαιώσῃ δι' αὐτοὺς ἐγεννήθη ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου λέγει: «Μὴ φοβείσθε ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· δι' ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος ἐν πόλει Δαβὶδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέχος ἐπαργαζομένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ». Καὶ ἐξαίφνης διὰ νὰ φανερώσῃ τὴν χαρὰν αὐτοῦ πρὸς τοὺς ποιμένας, «ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανοῦ αἰνούντων τὸν Θεόν καὶ λεγόντων, «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνης ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». Βεβαίως ἐπρε-

πε νὰ εἶναι τις ἄγγελος, ὅπως ἐπιχαρῆ ἄνευ ὀπισθοβουλίας καὶ ἔνευ ζηλοτυπίας διὰ τὸ μεγαλοπρεπὲς δῶρον, ὅπερ ὁ Θεὸς προσφέρει εἰς ἀνθρώπους ἀμαρτωλοὺς καὶ διεφθαρμένους.

Ἄλλ' ἡ δόξα της οὐρανοῦ ταύτης ἐμφανίσεως διαφωνεῖ μὲ τὴν ταπεινώσιν τοῦ βρέφους, ὅπερ γεννᾶται ἐν τῇ φάτνῃ τῶν ἀλόγων ζώων. Ὅποια διάστασις μεταξὺ της αἰγλης της θεότητος αὐτοῦ καὶ της πενίας, διὰ της ὁποίας ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς γῆς! Οὐτε καιτίδα, οὔτε λίκνον ἔχει μόνον οἱ πτωχοὶ καὶ ταπεινοὶ αὐτοῦ γονεῖς ἀγάλλονται καὶ εὐφραίνονται διὰ τὴν γέννησιν τοῦ θείου βρέφους. Πᾶσα ἡ δόξα της οὐρανοῦ ταύτης συνίσταται ἐν τῇ ἀγάπῃ Ἐκείνου, ὅστις καταδέχεται τὴν βαθεῖαν ταύτην ταπεινώσιν καὶ ὅσον γυμνὸς παρουσιάζεται ὑπὸ τὴν ἐποψὶν της σαρκὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων, τόσον μέγας φαίνεται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀγγέλων. Ὅσον μεγαλητέρα εἶναι ἡ ταπεινώσιν αὐτοῦ, τόσον οἱ ἄγγελοι ἀνακηρύττουσι τὸν ἀπείρον πλοῦτον της ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ὅσον ταπεινὴ καὶ ἐκουσία εἶναι ἡ ἔλευσις αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, τόσον ὑψηλότερα ἀντηχοῦσιν εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὰ εὐχαριστήρια ἄσματα της οὐρανοῦ συναυλίας, ἐν ἣ θὰ λάβωσι μετ' οὐ πολὺ μέρος καὶ οἱ ἀπολυτρωθέντες ποιμένες καθὼς καὶ ὁλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης. «Ἦ βῆθος πλοῦτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ ὡς

ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ! τίς γὰρ ἔγνω τὸν Κύριον ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν

τὰ πάντα». Εἰς αὐτὸν λοιπὸν ἀ-
ινῆκει ἡ δόξα, ἡ τιμὴ καὶ ἡ προ-
σκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶ-
νων Ἀμήν. (Ρωμ. ια'. 33—36).

Α. Κ.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

«Ἴδου εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὃς ἔστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ».

Παρήγορον μυστήριον ἀποκαλύπτεται εἰς ἡμᾶς ἐκάστῳ ἐπὶ τῇ γεν-
γήσει τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀνυψῶναι ἡ-
μᾶς, μᾶς ἐνδυναμῶναι καὶ μᾶς πα-
ρηγορεῖ. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κατήλθε
διὰ νὰ μᾶς ἀνυψώσῃ, ἐταπεινώθῃ,
διὰ νὰ δοξάσῃ ἡμᾶς, ἐγένετο πτω-
χὸς ἵνα σκορπίσῃ εἰς ἡμᾶς τοὺς οὐ-
ρανίους θησαυρούς. Ὁ Υἱὸς τοῦ
θεοῦ κατήλθεν ἀπὸ τοῦ ὑψίστου
μεγαλείου εἰς τὴν ἐσχάτην ταπεινω-
σιν· ἐγένετο ἄνθρωπος καὶ ἀνέλαβε
τὴν ἀσθενῆ ἡμῶν φύσιν, ἐγένετο
παθητὸς, ὡς λέγει ὁ Ἀπόστολος
Παῦλος, καὶ ἐνεδύθη ὅλας ἡμῶν τὰς
ἀδυναμίας, ἐγένετο πτωχὸς καὶ ἐπε-
φορτίσθη μὲ ὅλους τοὺς ἔξευτελι-

σμῶς τῆς ταπεινοτάτης καταστά-
σεως.

Εἶνε αὐτόδηλον ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ
θεοῦ, γενόμενος ἄνθρωπος ἠδύνατο
νὰ λάβῃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν μὲ
ὅλα τὰ προνόμια, τὰ ὅποια εἶχεν αὐ-
τὴ ἐν τῇ ἀθωότητι, μὲ τὴν ἰδύναμι-
ν τὴν ὑγίαν, τὴν ἀθανάσιαν. Οὕτως
ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠδύνατο νὰ μένῃ
ἄνθρωπος, χωρὶς νὰ βασανίζηται ἀ-
πὸ τὰς ἀδυναμίας, αἵτινες εἶνε συνέ-
πειαι τῆς ἁμαρτίας, ἀλλ' ἀνέλαβε τὴν
ἀνθρωπίνην φύσιν μὲθ' ὅλων τῶν
συμπαρομαρτουσῶν αὐτῇ ἀδυναμι-
ῶν, καίτοι ἠδύνατο νὰ καλύψῃ τὰς
ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας, ἢ νὰ τὰς
ἀνυψώσῃ διὰ τῆς πολυτελείας,
τῆς ἀφθονίας καὶ δι' ὅλων
τῶν ἄλλων γηίνων ἀγαθῶν, τὰ ὅ-
ποια θανατῶναι ὁ κόσμος. Τίς ἀμ-
φιβάλλει περὶ τούτου; Δὲν ἀρκεῖ ὅτι
ἐλαττοῦται βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους,
ἀλλὰ ἐξομοιοῦται καὶ ἐξισοῦται πρὸς
τοὺς ἁμαρτωλοὺς· διότι δὲν λαμβά-

νει τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἐν τῇ ἀ-
θωότητι, τῇ ὑγείᾳ καὶ τῇ ἀφθαρσίᾳ
ἀλλὰ τὴν λαμβάνει ἐν τῇ καταστάσει
εἰς τὴν ὁποίαν κατεδίκασεν αὐτὴν ἡ
ἁμαρτία, ἐκτεθειμένην εἰς τὰς θλί-
ψεις, εἰς τὴν φθοράν, εἰς τὸν θάνα-
τον καὶ ἐγκαταλείπει ἑαυτὸν εἰς τὴν
ἀθλιότητα καὶ τὴν περιφρόνησιν· δι-
ότι γεννᾶται καὶ ζῆ, ὑπὸ τὰς μᾶλλον
ἀθλιωτάτας περιστάσεις. Ὑπὸ τοι-
αῦτα εὐτελεῖ σημεῖα ὁ ἄγγελος βεβαι-
ῶναι τοὺς ποιμένους ὅτι θέλουσιν ἀ-
ναγνωρίσῃ τὸν σωτῆρα παντὸς τοῦ
λαοῦ. «Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον·
εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον
κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ». Ὁ Σωτὴρ
ἡμῶν τῷ ὄντι ἀνέλαβε τὴν ἕνεκ τῆς
ἁμαρτίας πεπτωκυῖαν ἀνθρωπίνην
φύσιν, ἵνα τὴν ἀνυψώσῃ, ὑπειάγῃ εἰς
τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας, αἵτινες
βασανίζουσιν ἡμᾶς, ἵνα τοὺς θερα-
πεύσῃ καὶ ὑπερικήσῃ τὸς δυστυχίας,
τοῦ κόσμου, αἵτινες μᾶς τρομάζου-
σι καθιστῶν οὕτως ἀνωφελεῖς τοὺς
τρόμους τοῦ κόσμου.

Ἡ ἁμαρτία ἀπεμάκρυνε τὸν ἄν-
θρωπον τοσοῦτον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ὥ-
στε καὶ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι ἄνδρες, οἱ ἰ-
δόντες τὸν Θεὸν ἐν τῷ μεγαλεῖοι του,
ἀναφωνοῦσι μετ' ἐκπλήξεως καὶ τα-
ραχῆς ὡς ὁ Ἰακώβ. Ὡς φοβερὸς ὁ
τόπος οὗτος! ἀληθῶς ἐνταῦθα εἶνε
ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ! (Γενεσ. ΚΗ', 17)
καὶ ὁ Ἡσαΐας. «Ὡ τάλας ἐγὼ! διότι
εἶδον τὸν Κύριον τῶν δυνάμεων!»
(Ἡσα. ΣΤ', 5). Τὸν φόβον τοῦτον
τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖ-
ον αἰσθάνεται ἡ ἄνθρωπότης ἕνεκα

τῆς ἁμαρτίας τῆς, τὸν ἐξελείπει ὁ
Σωτὴρ, δίδει ἀναλαμβάνων τὴν ἀν-
θρωπίνην φύσιν, καλύπτει τὸ με-
γαλεῖον καὶ σφαιρεῖ τὸν ἐκ τῆς ἐκ-
πλήξεως φόβον, ἐξομοιοῦμενος δὲ
πρὸς ἡμᾶς μᾶς δίδει τὸ μέτρον τῆς
ἀγάπης του καὶ κάμνει νὰ παύσω-
σιν αἱ ἀπειλαὶ τῆς δικαιοσύνης του.
Μᾶς ἀποδίδει οὕτω τὴν ἐλευθερίαν
νὰ προσεγγίσωμεν τὸν Θεὸν καὶ ἀ-
ναβιβάζει μέχρις αὐτοῦ τὴν κατα-
πετωκυῖαν φύσιν ἡμῶν. «Εἴσελθε
εἰς τὸν βράχον, καὶ κρύφθητι εἰς τὸ
χῶμα, διὰ τὸν φόβον τοῦ Κυρίου,
καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς μεγαλειότητος
αὐτοῦ» (Ἡσα. Β' 10) λέγει ὁ Ἡσα-
ΐας. Ὁ φόβος ὅθεν καὶ τὸ μεγαλεῖον
ἀπομακρύνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν
θεὸν τοῦναντίον δὲ ἡ εὐσπλαγχνία
αὐτοῦ τὸν καταβιβάζει μέχρι ἡμῶν
καὶ τὸν προσεγγίζει πρὸς ἡμᾶς ὡς
διαβεβησὶ ὁ Δαβίδ.

Ἀλλὰ διὰ νὰ προσεγγίσῃ πρὸς ἡ-
μᾶς ὁ Θεὸς ἀπαιτεῖται εἰς ὄρος ἀπα-
ραίτητος· πρέπει νὰ εἴμεθα ἀθῶοι.
Εὐθύς ὡς περιπέσωμεν εἰς τὴν ἁ-
μαρτίαν ἢ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἀπο-
μακρύνεται καὶ τότε δὲν ὑπάρχει τι
τὸ συνδέον ἡμᾶς πρὸς τὸν Θεὸν
καθόσον ἡ ὀργὴ τῆς δικαιοσύνης του
προκαλεῖ ἐν ἡμῖν τὸν τρόμον καὶ διὰ
τοῦτο καὶ αὐτοὶ οἱ ἅγιοι ἄνδρες τῆς
Παλαιᾶς Διαθήκης βαθεῖαν συναί-
σθησιν ἔχοντες ὅτι ἡ ἀνθρωπότης
διὰ τῆς ἁμαρτίας ἐξώργισε τὸν Θεὸν
ἐτρόμαζον τὴν παρουσίαν του ἀνα-
κράζοντες. «Θέλομεν ἀποθάνῃ

ἐν ὃ Θεὸς παρουσιασθῆ πρό
ἡμῶν».

Ἐκείνο τὸ ὁποῖον ὁ Δαβὶδ ἐπό-
θει ἀνακράζων «ἀπόδος μοι τὴν ἀ-
γαλλίαν τῆς σωτηρίας σου» ἀπο-
κατάστησον δηλοῖ ὅτι τὰς μετὰ τοῦ
Θεοῦ Πατρὸς σχέσεις ἡμῶν ἵνα κα-
ταστῆ οὗτος προσιτὸς εἰς ἡμᾶς, ἐκ-
λίποντος τοῦ φόβου, ἰδοὺ ἐμφανί-
ζεται σήμερον. **Καὶ τοῦτο ὑμῶν
τὸ σημεῖον.** Ἐν τῇ φάτῃ τοῦ
Ἰησοῦ Χριστοῦ βλέπομεν τὸ νεογέν-
νητον βρέφος. Ὁ Θεὸς δὲν εἶνε
πλέον μακρὰν ἡμῶν, διότι ἐγένετο
ἄνθρωπος. Ὁ Θεὸς δὲν εἶνε πλέον
ἀρρησμένος ἐναντίον ἡμῶν διότι ἐ-
νοῦται πρὸς τὴν φύσιν μας διὰ στε-
νῶν δεσμῶν. Ἡ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ
τὴν ὁποῖαν τὰ ἐγκλήματα ἡμῶν ἀ-
πεμάκρυναν ἐπανέρχεται εἰς ἡμᾶς,
ὅς ἀνακράζει πλήρης ἀγαλλιάσεως ὁ
Ἄπ. Παῦλος. Ἐπεφάνη ἡ χρησιό-
της καὶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Σωτή-
ρος ἡμῶν Θεοῦ (Τίτ. Γ', 4). Τὸ με-
γαλεῖον καὶ ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ
ἀπεμάκρυνεν αὐτὸν ἀφ' ἡμῶν καὶ ἵ-
να προσελκύσῃ ἡμᾶς ἀποκρύπτει ἀφ'
ἡμῶν ὅ,τι τὸν ἀπομακρύνει καὶ πα-
ρουσιάζει εἰς ἡμᾶς ὅ,τι τὸν προσεγ-
γίζει.

Ἐν τῷ γεννηθέντι παιδίῳ, τὸ ὁ-
ποῖον ἐρχόμεθα νὰ προσκυνήσωμεν
μετὰ τῶν ποιμένων, ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ
ἡ ἀπροσπέλαστος μετριάζεται ἢ
μεγαλοπρέπεια καλύπτεται, τὸ με-
γαλεῖον ταπεινοῦται, ἡ αὐστηρὰ δι-
καιοσύνη ἀποκρύπτεται καὶ ἐμφανί-
ζεται μόνον ἢ ἀγαθότης ἵνα μετὰ

πλείονος ἀγάπης καλέσῃ ἡμᾶς. Ἐ-
πεφάνη ἡ χάρις καὶ ἡ φιλανθρωπία
τοῦ σωτήρος ἡμῶν Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ἐ-
ξισοῦται πρὸς ἡμᾶς ἵνα δυνάμεθα
καὶ ἡμεῖς ὡς λέγει ὁ Τερτυλλιανὸς νὰ
σχετιζόμεθα ὡς ἴσοι πρὸς αὐτόν.
Οἷα ἀνύψωσις τῆς ἀνθρωπίνης φύ-
σεως! Οἷα ἐμπιστοσύνη! Ὁ Ἄ-
δάμ εἶδε θυμωμένον τὸν Θεὸν καὶ
ἐκρίβη ἡμεῖς οὐδένα φόβον ἔχομεν
διότι ἡ χάρις καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐ-
φανερώθη εἰς ἡμᾶς.

Ἐχομεν λοιπὸν τὸ προνόμιον νὰ
προσεγγίσωμεν πρὸς τὸν Θεόν· αἱ
ἀδυναμίες μας, αἱ ἀτέλειαι, ἡ μηδα-
μινότης μας δὲν ἀποτελοῦσιν ἐμπό-
δια. Ὅσον μηδαμινοὶ καὶ ἂν εἴμε-
θα, εἴμεθα ἄνθρωποι, ὁ δὲ Θεὸς ἡ-
μῶν ὅστις εἶνε τὸ πᾶν, εἶνε ἄνθρω-
πος. Θαρραλέως ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ ὑποστηρίζομεν ὅτι ὁ
Θεὸς ἀνήκει εἰς ἡμᾶς, διότι, τὸ παι-
δίον τοῦτο ἐδόθη ἡμῖν, δι' ἡμᾶς ἐ-
γεννήθη τὸ παιδίον τοῦτο.

Γνωρίζομεν δ' ὅτι Θεὸς ἐνσαρ-
κωθείς, εἶνε Θεὸς ὅστις δίδεται εἰς
ἡμᾶς. Προσεγγίζομεν καὶ ταυτιζό-
μεθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν κατὰ τὴν ἀν-
θρωπίνην φύσιν, καὶ διὰ τῆς συνταυ-
τίσεως ταύτης κατέχομεν ὅ,τι εἶνε
ἴσον πρὸς τὸν Πατέρα του, δηλοῖ ὅ-
τι κατέχομεν αὐτὴν τὴν Θεότητα.
Τί κοινὸν ἔχουσιν εἰς τὸ ἐξῆς μεθ'
ἡμῶν τὰ πρόσκαιρα καὶ ἐπίγεια ἀ-
γαθὰ ἀφοῦ γινόμεθα τόσον ἀγαπη-
τοὶ εἰς τὸν Θεόν, ὥστε οὗτος λαμ-
βάνων τὴν φύσιν μας ἐκ φιλανθρω-

πίας, δίδει αὐτὸν τόσον ἐλευθερίως
καὶ τόσον ἀφθόνως;

Ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ ὡς ἄνθρωπος, λέ-
γει ὁ Τερτυλλιανὸς ἵνα καὶ ὁ ἄνθρω-
πος μάθῃ νὰ ἐνεργῇ ἐν τῷ Θεῷ. Καὶ
ἐν τούτοις ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους
ὁ Ἰησοῦς διδάσκει νὰ ἐμπνέονται
μὲ ἀισθήματα ὅπως θεῖα, στρέφου-
σι πάσας τὰς ἐπιθυμίας των εἰς τὴν
γῆν ὡς ἂν εἰ ἐμελλον νὰ ἀποθάνω-
σιν ὡς τὰ ζῶα. Ὡ! ἀνυψώσωμεν τὰς
σκέψεις ἡμῶν· λάβωμεν ὑπ' ὄψιν
τὴν δόξαν τῆς φύσεως ἡμῶν· ἂν αὐ-
τὴ ἀνυψώθῃ, καὶ αἱ πράξεις ἡμῶν
πρέπει νὰ ἐξυγενισθῶσι. Εὐχαρι-
στήσωμεν τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διότι μεταξὺ
τῶν μέσων διὰ τῶν ὁποίων ἡδύνατο
νὰ μᾶς σώσῃ ἠθέλησε νὰ ἐκλέξῃ ἐ-
κεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξισφαρίζει ἡμῖν
τὴν περισσοτέραν εὐσπλαγχίαν, τὸ
ὁποῖον στηρίζει καλλίτερον τὴν ἐπί-
δα μας, τὸ ὁποῖον θερμαίνει ἰσχυρό-
τερον τὴν ἀγάπην μας.

Διὰ σοβαρᾶς σκέψεως ὁ Τερτυλ-
λιανὸς μᾶς ἐτεξήγει ὅτι τὰ σπάργα-
να τοῦ Ἰησοῦ δεικνύουσι τὰς ἀδυ-
ναμίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν
ὁποῖαν ἔλαβεν ὁ Ἰησοῦς γεννηθεὶς.
Τὰ σπάργανα τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ
εἶνε ἡ ἔναρξις τῆς ταφῆς του. Τῷ
ὄντι δὲν φαίνεται ὅτι τὰ σπάργανα
ἔχουσι σχέσιν μὲ τὰ σάβανα τοῦ τά-
φου; Περιτυλίσσουσι τοὺς νεογενή-
τους καὶ τοὺς νεκροὺς σχεδὸν κατὰ τὸν
αὐτὸν τρόπον· τὸ λίκνον ἔχει ὁμοι-
ότητα πρὸς τὰ σάβανα, σημεῖον δὲ τῆς
θνητότητος ἡμῶν εἶνε ὅτι μᾶς θά-

πτουσιν ὅταν γεννώμεθα. Διὰ τοῦτο
ὁ Τερτυλλιανὸς βλέπων τὸν Σωτή-
ρα ἐσπαργανωμένον, φαντάζεται αὐ-
τὸν ἤδη τεθαμμένον, καὶ ἀναγνωρί-
ζει ἐν τῇ γεννήσει του τὴν ἀρχὴν τοῦ
θανάτου του.

Τὰ σπάργανα ὄθεν μᾶς ἀναμιμνή-
σκουσι τὴν θνητότητα καὶ μετ' αὐ-
τῆς ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμί-
ας, τὰς ὁποίας μᾶς φανερόνουν τὰ
Εὐαγγέλια παριστῶντα τὸν Χριστόν,
πεινῶντα, δειψῶντα, κοπιῶντα καὶ
ὑφιστάμενον ὅλας τὰς ἀνάγκας θνη-
νῆς σαρκός. Ἀλλὰ κατὰ τί αἱ ἀδυνα-
μίες τοῦ Χριστοῦ ἐλαφρύνουσι καὶ
ἀνακουφίζουσι τὰς ἡμετέρας; Ἀλλὰ
μὴ δὲν εἶνε ἀρκετὸν νὰ θεωρῶμεν
τὰς ἀδυναμίας ἡμῶν ἐν τῷ προσώ-
πῳ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἵνα ἐλπίσω-
μεν παρ' αὐτοῦ τὴν θεραπείαν; Ὁ
Ἀπόστολος Παῦλος τῷ ὄντι βλέπων
τὰς ἀδυναμίας τοῦ Κυρίου ἀμέσως
ἐφαίνετο παρηγορούμενος διὰ τὰς ἰ-
δικίας του ἐν οἷς λέγει· «οὐκ ἔχομεν
ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθεῖσαι
ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν. Συμπαθεῖ
ταῖς ἀσθενείαις τῆς φύσεως ἡμῶν
καὶ ἀνακουφίζει αὐτάς, διότι ἐδοκί-
μασεν αὐτάς «πεπειραμένον δὲ κατὰ
πάντα καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτί-
ας. Συμπαθεῖ πρὸς ἡμᾶς ἀπαράλ-
λακτα καθὼς καὶ ἡμεῖς παρηγορού-
μεθα ὅταν βλέπωμεν ἄλλον τινὰ πα-
θόντα τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς δυστυχήμα-
τα καὶ βεβαιούμεθα ὅτι ἐκ πείρας
τρέφει μείζονα πρὸς ἡμᾶς συμπά-
θειαν. Ποία ἐντεῦθεν παρηγορία διὰ
τοῦς δυστυχεῖς! Παρηγορήθητε

«Ἐτέχθη ἡμῶν σήμερον Σωτὴρ ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος» (Λουκ. 6, 11)

ἔσοι κατατρυχεσθε ὑπὸ τῶν δυστυχῶν. Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν δὲν ἀπήλλαξε τὸ σῶμά του ἀπὸ τὴν πείναν, τὴν δίψαν, τοὺς κόπους, τοὺς ἰδρωτάς, τὰς ἀδυναμίας, τὸν θάνατον· δὲν ἀπήλλαξε τὴν ψυχὴν του ἀπὸ τὴν θλίψιν, τὴν ἀνησυχίαν, τὴν στενοχωρίαν, τοὺς σκληροὺς ἐνδοιασμούς. Πόσῃ ἐντεῦθεν συμπάθειαν θὰ ἔχη νὰ μᾶς ἀνακουφίξῃ, βλέπων ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὕψους τῶν οὐρανῶν ὑπομένοντας τὰς αὐτὰς καταιγίδας ὡς αὐτὸς ὑπέστη ἐπὶ τῆς γῆς! Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόστολος κανχᾶται ἐν ταῖς θλίψεσι τοῦ ἀρχιερέως ἡμῶν. «Ὁὐκ ἔχομεν, λέγει, ἀρχιερεῖς μὴ δυνάμενον συμπαθεῖν ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν» τὰς αἰσθάνεται, συγκινεῖται, καὶ μᾶς εὐσπλαγχνίζεται, διότι ἐδοκίμασεν αὐτὸς ὡς ἡμεῖς «πεπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα ἐκτὸς ἁμαρτίας». Γινώσκει ἐκ πείρας πόσον μεγάλη εἶνε ἡ ἀσθένεια τῆς φύσεως ἡμῶν.

Ὅχι ὅτι ἂν δὲν ἐδοκίμαζε τὰς θλίψεις ἡμῶν δὲν θὰ τοὺς ἐγνώριζεν, ἀλλ' ἡ κοινότης αὐτῆ τῶν θλίψεων συντελεῖ μεγάλως νὰ κινήσῃ τὴν εὐσπλαγχίαν του, διότι ὁ Ἰησοῦς συμπαθῶν διὰ τὰς ἀσθενείας ἡμῶν, δὲν συμπαθεῖ ὅπως οἱ ἐν τῷ λιμένι εὐρισκόμενοι τοὺς κλυδωνιζομένους, ἀλλ' ὡς οἱ ὑφιστάμενοι τοὺς αὐτοὺς κινδύνους. Μᾶς συμπαθεῖ, ὡς ἔχων νὰ ὑποστῇ τὰς αὐτὰς μεθ' ἡμῶν θλίψεις, διότι ἔσχεν ὡς ἡμεῖς σάρκα αἰσθανομένην τὴν λύπην. Ὅστις ζητεῖ ἄλ-

λην χαρὰν καὶ ἄλλην παρηγορίαν ἐκτὸς ταύτης δὲν ἀξίζει νὰ ἀπολαύσῃ χαρὰν καὶ παρηγορίαν. Τίς δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τῆς θεραπείας τῶν δυστυχῶν ἡμῶν ἀφοῦ ὁ πανίσχυρος ἰατρὸς νυχθημερὸν ἐν οὐρανοῖς μεσιτεύει ὑπὲρ ἡμῶν; Κατὰ ταῦτα ἔχομεν πλήρη τὴν πεποίθησιν νὰ ἀνακράξωμεν μετὰ τοῦ Δαβὶδ (Ψαλ. 94, 19) «Ἐν τῷ πλήθει τῶν ἀμηχανῶν τῆς καρδίας μου, αἱ παρηγορίαι σου εὐφραναν τὴν ψυχὴν μου».

† Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν γενόμενος ἄνθρωπος καὶ προσεγγίσας ἡμᾶς πρὸς τὸν Θεὸν μᾶς ὑπέδειξε ποῦ πρέπει νὰ ἀτενίζωμεν, ὑποταγεῖς εἰς τὰς ἀσθενείας τῆς σαρκὸς ἡμῶν ἐξύψωσε τὰς ἐλπίδας μᾶς διὰ τῆς φάτνης. δὲ ἀπομακρύνει καὶ τὰ κολύμματα, τὰ ὁποῖα μᾶς ἐμποδίζουν νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ τέλος, τὸ ὁποῖον μᾶς ὑπέδειξε. Τῷ ὄντι τὸ ἐμποδίζον ἡμᾶς νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ὕψιστον ἀγαθὸν εἶνε ἡ ἀπάτη τῶν φαινομενικῶν ἀγαθῶν, εἶνε ἡ κενὴ καὶ γελοία πεποίθησις ὅτι ὅλη ἡ εὐτυχία τῆς ζωῆς συνίσταται εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ὀνομάζομεν τιμὰς, πλοῦτη, ἡδονάς!

Ὁ Σωτὴρ ἐρχόμενος ὡς ἀναμορφωτής, ἐξάγει τοὺς ἀνθρώπους τῆς πλάνης καὶ ἀπάτης τοῦ κόσμου. Ὁ κόσμος ἀπαιτᾷ τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῶν ψευδῶν τέρψεων, καὶ τῶν λυπηρῶν ἀπόψεων αἵτινες καταβάλλουσι τὸ θάρρος ἡμῶν. † Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀβροδίατοι, οἵτινες δὲν δύ-

νανται νὰ ζήσωσιν, ἂν δὲν εὐρίσκωνται ἐν τῇ χλιδῇ, τῇ πολυτελείᾳ, τῇ ἀφθονίᾳ. Ἄλλοι δὲ λέγουσι. Δὲν ζητῶ μεγάλα πλοῦτη, ἀλλ' ἡ πτωχεία μοι εἶνε ἀνυπόφορος, δὲν θέλω τὴν ὑπόληψιν τῶν μεμνημένων εἰς τὰς μεγάλας ῥαδιουργίας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ μείνω καὶ ἐν τῇ ἀφαιρίᾳ· διότι μοι εἶνε σκληρόν· ἀπαγορεύω εἰς ἑμαυτὸν τὰς ἡδονάς, ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω τὰς τλαιπωρίας. Οὕτως ὁ κόσμος γαργαλίζων τοὺς μὲν καὶ τρομάζον τοὺς δὲ κρατεῖ τοὺς πάντας καθ' ὀλοκληρίαν εἰς τὴν λατρείαν του. Ἄλλ' ἔλθωμεν εἰς τὸν σταῦλον, εἰς τὴν φάτνην, εἰς τὴν ἀθλιότητα, εἰς τὴν πτωχείαν τοῦ γεννωμένου Σωτῆρος. Ἄν αἱ ἡδοναί, τὰς ὁποίας ἐπιζητοῦμεν καὶ τὰ μεγάλα, τὰ ὁποῖα θαυμάζομεν ἦσαν ἀληθῆ, τίς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ ἀνθρώποι ἤξιζε νὰ τὰ ἔχη καὶ θὰ τὰ ἐπετύγχανεν εὐκολώτερον καὶ μετὰ περισσοῦς δαψιλείας; Ποῖαι φρουραὶ θὰ τὸν περιστοιχίζον! ποῖα θὰ ἦτο ἡ λαμπρότης τῆς αὐλῆς του! ποῖα πορφύρα θὰ ἀπῆστρατιεν ἐπὶ τῶν ὤμων του! ποῖος χρυσοῦς θὰ ἦτινοβόλει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του! ποῖας ἡδονὰς θὰ τῷ προητοίμοζεν ὀλόκληρος ἡ φύσις, ἡ τόσον εὐπειθῆς εἰς τὰς διαταγὰς του! Ἐκρινεν ὁμοίως, λέγει ὁ Τερτυλλιανός, ὅτι τὰ ἀγαθὰ ταῦτα, αἱ ἱκανοποιήσεις αὐταί, καὶ ἡ δόξα εἶνε ἀναξία ἑαυτοῦ καὶ τῶν ὀπαδῶν του, καὶ ὡς ψευδῆς καὶ φαν-

ταστικῆ θὰ ἡδίκηει τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖόν του.

Δόξαν, ἣν δὲν ἠθέλησε, τὴν ἀπέρριψε· δόξαν ἣν ἀπέρριψε, τὴν κατεδίκασε, δόξαν ἣν κατεδίκασε τὴν κατηρίθμησε μετὰ τῶν διαβολικῶν πομπῶν, τὰς ὁποίας ἀπηνήθημεν διὰ τοῦ βαπτίσματος. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ περιφρονεῖ τὴν δόξαν τοῦ κόσμου· ποῖον ἔγκλημα νὰ τὴν ἐκτιμῶμεν! τί δυστυχία νὰ δίδωμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀγάπην ἡμῶν!

Ἡ φάτνη ὄθεν, ἡ δυστυχία καὶ ἀθλιότης, ἡ πτωχεία τοῦ Θεοῦ τούτου παιδίου μᾶς ὑποδεικνύουσιν ὅτι ὁ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων θαυμάζεται καὶ ἐξυμνεῖται, εἶνε ἄξιον περιφρονήσεως.

† Μάθωμεν λοιπὸν, ἀδελφοί, νὰ ἀγαπῶμεν τὴν πτωχείαν τοῦ Ἰησοῦ· ὄμεν οἱ πάντες πτωχοὶ ἐν τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ. Τίς δὲν εἶναι πτωχὸς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὁ μὲν εἰς ὑγείαν, ὁ δὲ εἰς πλοῦτη; ὁ μὲν εἰς τιμὰς, ὁ δὲ εἰς ἐπιστήμην; Διὰ τοῦτο ὁλος ὁ κόσμος ἐπιθυμεῖ καὶ αἰσθάνεται κενόν τι, ὅλοι δ' ὅσοι ἐπιθυμοῦσιν εἶνε πτωχοὶ καὶ ἐνδεεῖς. Ἀγαπήσωμεν τὴν πτωχείαν ταύτην ἥτις μᾶς ἔλαχεν ἵνα ὁμοιάσωμεν τὸν Χριστόν· ὡς πρὸς τὰ πλοῦτη δὲ, τὰ ὁποῖα ἔχομεν, διανεμηθῶμεν αὐτὰ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Συμπαθήσωμεν τοὺς πτωχοὺς, ἀνακουφίσωμεν αὐ-

τούς· καὶ θὰ μετάρχωμεν τῶν εὐλογιῶν, τὰς ὁποίας ὁ Σωτὴρ ἐπεδαφίλυσεν εἰς τὴν πτωχείαν. Χριστιανοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, «ὅστις πλούσιος ἦν δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσεν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτίσωμεν» (Β' Κορ. Η', 9), μὴ ἀπατώμεθα ἐκ τῶν ψευδῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου· κατανοήσωμεν ὅτι ἡ φάτνη τοῦ Σω-

τῆρος ἡμῶν κατέστησε διὰ παντός τὰς ματαιότητας ταύτας γελοίας. Ἄνυψωθῶμεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἡμεῖς πρὸς τὸν Θεόν, δοξάσωμεν Αὐτὸν διὰ τῆς ἀρετῆς, συμμερισθῶμεν τῶν θλίψεων καὶ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πνηθῶν, ἵνα τύχωμεν καὶ τῆς εὐλογίας Αὐτοῦ.

Γ. Κ. ΠΑΣΧΑΛΗΣ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΛΣΤΟΗ

«Καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ».

(Ματθ. β' 11).

Ὁ διάσημος Ῥώσος συγγραφεὺς καὶ φιλόσοφος Λέων Τολστόη, ὡς εἶπε γνωστὸν πᾶσι τοῖς μελετήσασιν τὰ συγγράμματα αὐτοῦ, ὑπέστη παράδοξον ἐν ταῖς ἰδέαις αὐτοῦ ἐξελίξιν.

Ἀφορηθεὶς ἀπὸ ἰδεῶν καθαρῶς Χριστιανικῶν καὶ τὸν Χριστιανισμόν καὶ τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ ἀποθαυμάζων καὶ τὴν σῴτειραν δύναμιν τὴν ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσαν ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ ἐξείρων καὶ διὰ διηγημάτων καὶ ἄλλων λογοτεχνικῶν προϊόντων τὴν παρὰ τῷ Ῥωσικῷ λαῷ διάδοσιν τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανικοῦ πνεύματος ἀπο-

πειραθεὶς καὶ τὴν ἐν Χριστῷ ἠθικὴν ζωὴν νὰ ἐμπεδῶσθαι περ' αὐτῷ ἐπιχειρήσας, κατέληξε μετὰ πάροδον χρόνου τοιαύτης ἀρχῆς καὶ ἰδέας νὰ ὑπεστηρίξῃ ὥστε ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, μὴ δυναμένη νὰ μένῃ ἀδιάφορος παρ' ὅλον τὸν ὕπὸ αὐτοῦ ἐγερθέντα τεχνητὸν ὡς τὰ πολλὰ θόρυβον, ἔλαβε κατ' αὐτοῦ τὰ ἐπιβαλλόμενα αὐτῇ πρὸς περιφρούρησιν τῶν πνευματικῶν συμφερόντων τῶν τέχνων τῆς μέτρα.

Ἀπὸ τῶν διηγημάτων οἷα τὸ «Περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε», ἔπερ ζωηρὰν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν

παριστᾷ τὴν εἰκόνα τοῦ λαμπροῦ καὶ θεοφιλοῦς βίου τῶν πρώτων Χριστιανῶν, καὶ ὅπερ πέρυσιν ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ «Ἱερῷ Πολυκάρπῳ», μέχρι τοῦ σοφιστικῶν καὶ καταφόρων διαστρεβλώσεων τῆς ἀληθείας γέμεντος ἔργου «Εἰς τί ἡ πίστις μου», δι' αὐτὴν ἀρνεῖται τὴν ὑπαρξίν μελλούσης ζωῆς, τόσον μέγα χάσμα ὑπάρχει ὥστε ἀπορεῖ τις τῇ ἀληθείᾳ ποῦ ν' ἀποδώσῃ τὴν ἐπὶ τὰ χεῖρω τροπὴν τῶν ἰδεῶν καὶ σκέψεων αὐτοῦ.

Μὴ δυνάμενοι νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ἐν πλήρει πεποιθήσει ἐγράφησαν τὰ τελευταῖα αὐτοῦ τοιοῦτου περιχομένου συγγράμματα, καθ' ἕσασθαι καταντήσωμεν εἰς τὸ ἄτοπον συμπέρασμα νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὸν ὡς κηρύξαντα ὀλοτελῆ πρὸς τὴν λογικὴν πόλεμον, ἐκφράζομεν τὴν ταπεινὴν ἡμῶν γνώμην ὅτι ὁ πολὺς καὶ διάσημος οὗτος ἀνὴρ κατὰ βάθος ἐμεινεν ὁλος τὸ πρῶτον ἦτο καὶ οὐδόλως μετέλλαξεν ἰδέας καὶ σκέψεις καὶ πεποιθήσεις, εἰς τὸ ἐμφανὲς ὅμως ἠρέσκετο σοφιστευόμενος καὶ κατὰ προφανῶν καὶ βουκόλων ἀληθειῶν ἐπιτιθέμενος νὰ φαίνηται, ἐκ φιλοδοξίας ἀκρατήτου κινούμενος, δημιουργὸς νέων φιλοσοφικῶν συστημάτων καὶ διδάσκαλος καινοφανῶν καὶ παραδόξων διδασκαλιῶν.

Τὰ ὅρια δυστυχῶς τοῦ «Ἱ. Πολυκάρπου» δέν μοι ἐπιτρέπουσιν ἀπεκταθῆναι ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου καὶ τὰ μάλιστα ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος καὶ παραθέτων χωρία ἐκ τῶν

συγγραμμάτων αὐτοῦ εἰλημμένα καὶ κρίσεις ξένων κριτῶν καὶ ἀμεροληπτῶν τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐκτιμητῶν, ν' ἀποδείξω τὴν ἀλήθειαν τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων.

Ἐπιθυμῶν ὅμως νὰ πειθῶσιν οἱ φίλοι ἀναγνώσται καὶ ἀποσκορρίζοντες ἀποφασιστικῶς τὰς βλασφημίας πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν χριστιανικὴν πίστιν ἰδέας, τὰς ὑπὸ τοῦ Τολστόη μὲν κηρυχθείσας, ἀσυστητῆται δὲ καὶ ἀμελετήτως πα ἀδεκτὰς γενομένας ὑπὸ πολλῶν καὶ ἐπὶ καὶ ὁμογενῶν, ἐπιπολαίως καὶ ἐπιψύδην περὶ τῶν ὑψίστων προβλημάτων τῶν ἀπασχολούντων τὴν ἀνθρωπότητα τὰς μελέτας αὐτῶν ποιουμένων, παραθέτω ἐν μετκφράσει τὸ τελευταῖον λογοτεχνικὸν ἔργον αὐτοῦ, ἔπερ καὶ συνταχθὲν τῇ 2 Ἰουλίου τοῦ 1910 τ. ἔ. τέσσαρας πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ μῆνας, ὀρθῶς δύναται ν' ἀποκληθῆ τὸ «κύκνειον αὐτοῦ ἔργον», ἀφοῦ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὡς μαρτυρεῖ αὐτὸς ὁ ἐπιστήθιος αὐτοῦ φίλος καὶ ἐκδότης τῶν ἔργων αὐτοῦ κ. Τσέρτοκοφ, ἐκτὸς ἀσημάντων τινῶν φιλοσοφικῶν ἄρθρων οὐδὲν ἄλλο ἄξιον λόγου συνήραψεν.

Ἐν τῷ διηγήματι τούτῳ δύναται τις νὰ διακρίνῃ τὸν ἀληθῆ ἔσωτερικὸν καὶ ἠθικὸν κόσμον τοῦ συγγραφέως, ὅστις διὰ τοῦ θαυμασίου παραλληλισμοῦ μεταξὺ τῆς αὐθορμῆς τοῦ ὑπὸ τῶν παιδῶν ἐξομολογήσεως τοῦ σφάλματος αὐτῶν καὶ τοῦ δόλου, ὃν ἠθέλησαν νὰ μεταχειρισθῶσιν οἱ

μεγάλοι ἵνα ἀποκρύψωσι τὸ ἑαυτῶν, θέλει νὰ διδάξῃ ἀκριβῶς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος ἔμιλλων πρὸς τοὺς μαθητάς του καὶ ὑποδεικνύων αὐτοῖς τὴν μεγάλην καὶ ἀπαραίτητον ἀρετὴν, τὴν ὁποῖαν πρέπει νὰ ἔχωσι διὰ νὰ γίνωσι μέτοχοι τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἶπεν «ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσελθῆτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». (Ματ. ιη', 4).

Ἰδοὺ λοιπὸν ἐστὶ ἡ τελευταία ἐξομολόγησις καὶ ἡ τελευταία ἰδέα καὶ σκέψις τοῦ Τολστόη εἶνε σύμφωνος πρὸς τὰς Χριστιανικὰς ἀρχὰς καὶ ἰδοὺ ἐστὶ ἐν τῷ κυκνεῖῳ αὐτοῦ ἔργῳ ἐμφανίζεται οὗτος ἀνομολογῶν τρόπον τιὰ τὸ ἄγονον καὶ ἄκαρπον τῶν προσπαθειῶν αὐτοῦ πρὸς σύλληψιν τῆς ἀληθείας καὶ κατανόησιν τῶν προβλημάτων τοῦ βίου καὶ παρουσιάζων ὡς ἰδεῶδες πνευματικοῦ καὶ ἠθικοῦ βίου τὸ ἀφελές καὶ ἄκακον καὶ ἄθῶν παιδίον, τὸ ὁποῖον ταπεινὸν καὶ ἥρομον δὲν ἐπιζητεῖ νὰ ἐπισκοτίσῃ τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐπίσῃ ἐπὶ ἀγνώστων αὐτῷ ἀτραπῶν, ἀλλὰ πειθῆνιον θαδίζει τὴν ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ προδιαχαραχθεῖσαν καὶ ἀνομολογεῖ παρρησίᾳ τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, ἀπεκδεχόμενον ἐπ' ἐλπίδι ὅτι εἰ γονεῖς θὰ φανῶσιν ἐπεικεῖς καὶ φιλόστοργοι καὶ θὰ παρὰσχῶσιν αὐτῷ συγγνώμην ἐφ' οἷς ἐξ ἀγνοίας ἤμαρτεν.

Καὶ δὲν σὰς φαίνεται, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ὅτι ἐν τῷ παιδίῳ τούτῳ διαζωγραφίζει καὶ συμβολίζει ἐ-

αὐτὸν ὁ συγγραφεὺς, ὅστις εὕρισκόμενος εἰς τὸ χεῖλος τοῦ τάφου καὶ μέλλων νὰ δώσῃ λόγον τῶν βεβιωμένων ἐμπροσθεν τοῦ θρόνου τοῦ ἀδεκάστου Κριτοῦ, ἀφελῶς ὁμολογεῖ τὸ σφάλμα του καὶ τὰς παρεκτροπὰς του καὶ ἀρίσται εἰς τὸ ἔλεος Ἐκείνου, ὅστις εἶπε περὶ ἑκαστοῦ ὅτι εἶνε *ἡ ἀγάπη, ἡ δόξος, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ*;

Καὶ δὲν φρονεῖτε ἐπίσης, ὅτι ἐπίκαιρα εἶνε τὰ τε ἀνωτέρω καὶ κατωτέρω γραφόμενα τὴν σήμερον, ὅτε πανηγυρικῶς καὶ χαρμωδῶς ἐορτάζομεν τὴν ἑνδοξὸν γέννησιν τοῦ θεοῦ τῆς Βηθλεὲμ *Βρέφους*, ἐνώπιον τοῦ ταπεινοῦ λίκνου τοῦ ὁποῦ εἶνε προωρισμένον νὰ κλίνωσι τὸ γόφυρον αἰῶνος καὶ αἰ πνευματικαὶ κορυφαί, ὡς αὐτὸς ὁ Κύριος λέγει «*Ζῶ ἐγώ, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ*» (Ἦσα με', 28· Ῥωμ. ιβ', 11· Φιλιπ. β', 10).

Τὸ διήγημα τοῦτο ὅπερ πρῶτος ἔσχε τὸ εὐτύχημα νὰ δημοσιεύσῃ ὁ «Χρόνος» τῶν Παρισίων ἐν τῷ φύλλῳ αὐτοῦ τῆς 11 Αὐγούστου 1911 ἔχει οὕτω:

ΤΑ ΔΥΟ ΠΑΤΩΜΑΤΑ

Ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια περὶ τὴν πέμπτην πρωϊνὴν ὥραν καὶ διεθυβύθη μηχανικῶς καὶ κατὰ συνήθειαν πρὸς τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ δωμάτιον. Ἄλλ' ἀντὶ νὰ ἐκδυθῇ καὶ ἐτοιμασθῇ ἵνα κατακλιθῇ, ἐρρίφθη ἐπὶ τινος ἀ-

νακλίντρον, ἐστῆριξε τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων καὶ ἔμεινεν οὕτως ἀκίνητος ἐπὶ πέντε, δέκα λεπτά, ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ὥραν, χωρὶς καὶ ὀϊσίου νὰ δύναται νὰ ὑπολογίσῃ.

— Ἡ ὥρα ἐσήμανεν, ἐσκέφθη ἐξικίφνης. Ἠγέρθη καὶ παρατήρησεν ἐν τῷ κατόπτρῳ τὴν μορφήν του, ἥτις τῷ ἐφάνη μορφὴ ἀνθρώπου ἱκανοποιημένου ἐπὶ ἐπιτυχῆ ἐπιτελεσθεῖ μεγάλου κατορθώματος.

— Ὡ! Διάβολε; ἀνεφώνησεν Ἡ θύρα ἔτριξε καὶ ἐπὶ τοῦ κτωφλίου ἐνεφάνισθη ἡ σύζυγός του. Μικρὰ καὶ κομψὴ ἑσθία, μὲ ὀφθαλμοὺς μελανοὺς, μόλις ἀφυπνίσθη καὶ ἔφερεν ἐπὶ τὰ νυκτικά τῆς φορέματτα καὶ ἔφθρε εἰς τὰς πόδας ἐμφάδας ἐκ πρασίνου βελούδου.

— Τί ἔχεις; τὸν ἠρώτησεν ἀπλῶς. Μετὰ τοῦτο ἀτενίσασα πρὸς αὐτόν, ἐπανέλαβεν ἔντρομος.

— Τί ἔχεις, Μιχαήλ; Τί ἔχεις;

— Εἶμαι χαμένος.

— Ἐπαιξες;

— Μάλιστα!

— Ἐλοιπὸν;

— Ἐλοιπὸν, τί; ἀνεφώνησεν ὀργισμένος. Χαμένος, σοὶ λέγω.

Καὶ ἔκαμεν ἐνδεικτικὸν μορφασμόν, ἵνα συγκρατήσῃ τὸν ἀναστεναγμόν του.

— Ἐν τούτοις πολὺ σὲ εἶχον παρακαλέσει, σὲ εἶχον ἱκετεύσει δι' αὐτὸ τὸ πᾶγμα!

Ἐνέπνεεν ἐν τούτοις οὕτως πρὸς αὐτὴν εἰκτον' ἀλλ' ἐκείνη ἤκτει-

ρεν ἐπὶ μᾶλλον ἑαυτήν. Ἐμελλε νὰ ὑποστῇ λίαν ταχέως τὴν ἀθλιότητα τῆς πενίας.

— Εἶνε ἀκόμη ἡ πέμπτη πρωϊνὴ ὥρα ἐσκέφθη, παρατήρησασα τὸ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὠρολόγιον.

— Ὡ! τύραννε! Πόσα ἔχασες;

— Τὸ πᾶν! ἐφώνησεν, ὑψώσας τοὺς βραχίονας. Καὶ ὄχι μόνον τὸ πᾶν, ἀλλὰ καὶ κατὶ περισσώτερον τούτου, πᾶν ὅ,τι ἀνῆν ἐν εἰς τὸν δημόσιον θησαυρόν! Τιμώρησόν με! Κάμε ὅ,τι θέλεις. Εἶμαι ἐτελῶς ἀπελπισμένος! Αὐτὸ μόνον ἠξέυρω νὰ εἶπω, προσέθεσε, σκεπάσας τὸ πρόσωπόν του διὰ τῶν χειρῶν του.

— Μιχαήλ, Μιχαήλ, ἀκουσον! Λάβε εἰκτον δι' ἐμέ! Εἶμαι ἐπίσης ἀνθρώπος καὶ σκίφθητι ὅτι δὲν ἐκοιμήθην καθ' ὄλην τὴν νύκτα. Σὲ περιέμενον, ὑπέφερον φοβερὰ καὶ ἰδοὺ ἡ ἀμοιβή μου! Εἶπέ μοι τοῦλάχιστον πόσα ἔχασες;

— Τόσα ὅστε οὔτε ἐγὼ οὔτε κατεῖς ἠμπορεῖ νὰ πληρώσῃ. Ὀλοκλήρους δέκα ἑξῆς χιλιάδας. Τετέλεσται... πρέπει νὰ φύγω..... ἀλλὰ πῶς;...

Προσέδραψε πρὸς τὴν σύζυγόν του καὶ πρὸς μεγάλην του ἐκπληξιν ἠσθάνθη ἑκαστὸν ἐλκόμενον ὑπ' αὐτῆς. Προσεπάθησε νὰ ἐγγίσῃ τὴν γειρά τῆς, ἀλλ' αὐτὴ βιαίως τὸν ἀπώθησεν.

— Μιχαήλ, εἶπέ μοι ἐπὶ τέλους πῶς ἔχασες;

— Ἡλιζον πάντοτε ὅτι θὰ κερδήσω τὰ ἀπολεσθέντα.

Ἦνοιξε τὴν σιγαροθήκην τοῦ, ἠναψε σιγάρον καὶ ἤρχισε νὰ καπνίζῃ μηχανικῶς.

— Εἶμαι ἀληθῶς ἀθλιός, ἐπανέλαβεν. Δὲν εἶμαι πλέον ἄξιός νὰ εἶμαι σύζυγός σου. Ἐγκατάλειψόν με. Συγχώρησόν μοι διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ θὰ ἐξαφανισθῶ. Κάτι, δὲν ἐξουσίαζον ἑμαυτόν, δὲν ἐξουσίαζον ἑμκυτόν... Ἦτον ὡς ὄνειρον, δὲν ἐγένετο ἐπίτηδες... Δὲν ἀνήκει εἰς ἐμὲ τὸ σφάλμα... Ἡ τύχη ἦτο τὸ πᾶν...

— Τίποτε λειπὸν δὲν δύναμαι νὰ κάμω... ἐπανέλαβε μετὰ μικρὰν σιγὴν... ἐχάθην... Συγχώρησόν μοι!...

Ἠθέλησε πρὸς σιγμὴν νὰ πλησιάσῃ καὶ πάλιν πρὸς αὐτήν, ἀλλ' αὐτὴ τὸν ἀπόθησε περιφρονητικῶς.

— ὦ! εἰ ἄνδρες! ὄντα ἀξιολύπητα! εἶνε γενναῖοι, εἶαν τὸ πᾶν βαίην καλῶς, ἀλλὰ μόλις συμῆθῃ κανὲν δυστύχημα, ἀπογοητεύονται καὶ δὲν ἀξίζουσι πλέον τίποτε.

— Ναί, διηγήθητε τὰ πάντα κατὰ σειρὰν, εἶπε καθήσασα εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς ἐν τῷ εἰματιῷ τραπέζης.

Ἐκεῖνος διηγήθη πρὸς αὐτὴν πῶς, κερμίζωντὸ χρήμα εἰς τὴν τράπεζαν, συνήντησε καθ' ὁδὸν τὸν Νεκράσκωφ, ὅστις τῷ προέτεινε νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν εἰκίαν καὶ νὰ πλίσωσιν ἐπὶ ὀλίγον. Ἐπαίξαν, ἔχασε τὸ πᾶν καὶ ἀπεράσισε διὰ τοῦτο ν' αὐτοκτονήσῃ. Ἐλεγε μὲν τοῦτο, ἀλλὰ κατενόει ὅτι δὲν εἶχεν ἀποφασίσῃ τίποτε, ὅτι ἦτον ἀηλιτισμένος καὶ

ὅτι ἦτον ἔτοιμος τὸ πᾶν νὰ διαπράξῃ. Ἐκεῖνη τὸν ἀφήκε νὰ ὀμιλήσῃ καὶ ὕστερον εἶπε:

— Πᾶν τὸ γινόμενον εἶνε ἀνόητον καὶ χυδαῖον... Τὸ νὰ χάσῃ τις χρήματα, βασιζόμενος εἰς τὴν τύχην, εἶνε καθαρὰ βλακεία.

— Ἐπίπληξόν με, κάμει με ὅτι θέλεις!

— Ἀλλὰ δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ σε ἐπιπλήττω, πρόκειται τῶρα νὰ σε σώσω, ὡς σε ἔσωσά πολλάκις, ἂν καὶ δὲν εἶσαι ἄξιός τοιαύτης μερίμνης.

— Κτύπησόν με, κτύπησόν με, δὲν θὰ διαρκέσῃ τοῦτο ἐπὶ πολὺ.

— Λοιπὸν ἄκουσον! πόσον ἀκίνθρωπον εἶνε νὰ κάμῃς νὰ ὑποφέρω τόσον!... Εἶμαι ἀσθενής... Πρὸ ὀλίγου ἀκόμη ἐλάμβανον ἰατρικί... Καὶ αἴρνης ἐπέρχεται τὸ δυστύχημα τοῦτο γὰρ ἡ ἀπελπισία σου πρὸ τοῦ κινδύνου!... Ἐρωτᾷς τί κρέπει νὰ πράξῃς; Ἀπλοῦστατον πρᾶγμα. Εἶνε ἡ ὥρα ἕκτη, αὐτοστιγμὴ νὰ μεταβῆς παρὰ τῷ Τρίμ καὶ διηγήθητι αὐτῷ τὸ πᾶν.

— Ἀλλ' ὁ Φρίμ θὰ με οἰκτείρῃ; Πῶς νὰ τῷ τὰ διηγηθῶ;

— Πόσον εἶσαι ἀνόητος! Φαντάζεσαι λειπὸν, ὅτι θέλω νὰ σε συμβουλεύσω νὰ διηγηθῆς πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς τραπέζης; ὅτι ἀπώλεσες εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον τὰ ἐμπιστευθέντα σοι χρήματα; Εἶπε ὅτι μετέβαινες εἰς τὸν σταθμὸν Νικολάου. Ἡ καλῆτερα ὄχι, μετάδηθι ἀμέσως εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς ἄστου-

νομίας. — Ὅχι, καλῆτερα ὄχι ἀμέσως ἀλλὰ τὴν πρωίαν περὶ τὴν δεκάτην ὥραν. Θὰ εἴπης ὅτι ἐβάδιζες εἰς τὴν ὁδὸν Νετσαέρ, εἶτι δύο ἄνδρες; ἐπέπεσον κατὰ σοῦ. Ὁ εἰς ἦτο πωγωνοφόρος ὁ ἕτερος κολὺ νέος κρατῶν περιστροφὸν σοῦ ἤρπασαν

τὸτα. Ὁ Μιχαὴλ ἠτύχασεν ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ περὶ τὴν ὀγδόην πρωϊνὴν ὥραν παρεδόθη εἰς βραχὺν ὕπνον. Τὴν δεκάτην ἡ σύζυγός του τὸν ἀφύπνισεν.

Τ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα γεγονότα

« Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας τοὺς ποιῆδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄρτοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. »
(Ματθ. β', 16).

τὸ χρέμα. Κατόπιν συνέντισαν τὴν τὸν Τρίμ καὶ διηγήθητι αὐτῷ τὰ αὐτά.

— Μάλιστα, ἀλλέ...

Ἦναψε νέον σιγαρέττον.

— Πιθανὸν νὰ μάθωσι τὴν ἀλήθειαν παρὰ τοῦ Νεκράσκωφ.

— Ἢ μεταβῶ πρὸς συνέντισιν τοῦ Νεκράσκωφ. Ἢ διορθώσω ἐγὼ ὄλα

διεδροματίζοντο ἐν τῷ ἄνω πατώματι τῆ ἕκτη πρωϊνῆ ὥρα. Ἐν τῷ κάτω πατώματι παρὰ τῷ Ὀστρόδσκω, τῆ 6ῃ ἐσπερινῆ ὥρα, συνέβαινον τὰ ἑξῆς:

Εἶχον τελειώσει τὸ δειπνον. Ἡ νεκρά μήτηρ, ἡ πριγκήπισσα Ὀστρόδσκω προσεκάλεσε διὰ νεύματος τὴν ὀπηρετήν, ὅστις εἶχε τελειώσει τὴν

προσφοράν τοῦ γλυκίσματος καὶ τοῦ ἐκ πορτοκαλίου παγωτοῦ, ἐζήτησε πινάκιον καὶ ἀπετάθη πρὸς τὰ τέκνα της.

Ταῦτα ἦσαν δύο· τὸ μεγαλειότερον ἑξαετὸς ἄρρην ὀνόματι Βόκα, καὶ κόρη τεσσάρων καὶ ἡμίσεως ἐτῶν ὀνόματι Τανέτσκα. Ἀμφότερα ἦσαν πολὺ ὠραία παιδία. Ὁ Βόκα πολὺ σοβαρὸς, εὐθυτενής, ἄρρηνωπὸς τὴν ὄψιν, μειδιῶν ἐνίοτε ἐπιχαρίτως καὶ ἡ Τανέτσκα ζωηρὰ μελαχρεϊνὴ, κεικίνητος, φλύαρος καὶ πάντοτε περιποιητικὴ πρὸς πάντας.

— Παιδία, ποῖος θὰ φέρῃ τὸ γλύκισμα εἰς τὴν Νιάνναν; ἠρώτησεν ἡ νεαρὰ μήτηρ.

— Ἐγώ! ἀπήντησεν ἀμέσως ὁ Βόκα.

— Ἐγώ, ἐγώ, ἐγώ! ἐφώνησεν ἡ Τανέτσκα. Καὶ ἐσηκώθη ἀμέσως ἀπὸ τὸ κάθισμά της.

— Ὅχι. Ἐκεῖνος, ὁ ποῖος ἀπήντησε πρῶτος, θὰ τὸ φέρῃ. Βόκα, λάβε το, εἶπεν ὁ πατήρ, ὅστις ἔχων ἰδιαιτέραν ἀδυναμίαν εἰς τὴν Τανέτσκαν, ἦτον εὐτυχής, διότι εὗρεν εὐκαιρίαν νὰ φανῇ ἀμερόληπτος. Μετὰ ταῦτα προσέθηκε, στραφεὶς πρὸς τὴν εὐνοουμένην του.

— Καὶ σύ, Τανέτσκα, ὑποχώρησον εἰς τὸν ἀδελφόν σου!

— Δὲν ζητῶ ἄλλο τι καλλίτερον παρὰ νὰ ὑποχωρήσω εἰς τὸν Βόκα. Λάβε το, Βόκα, καὶ τρέχε γρήγορα. Δὲν ζηλεύω ποτὲ τὸν Βόκα.

Τὰ παιδία εἶχον τὴν συνήθειαν νὰ εὐχαριστιῶσι διὰ τὸ γεῦμα τοῦς γο-

ναῖς των, εἰ ὅποιοι εἰμιναν διὰ νὰ πίνωσι τὸν καφέν των, ἀναμένοντες τὴν ἐπιστροφήν τοῦ Βόκα· ἀλλὰ τὸ μικρὸν ἐδράδυνε νὰ ἐπιτρέψῃ.

— Τανέτσκα, πήγαινε νὰ παρατηρήσῃς εἰς τὸ δωμάτιόν σας, διατὶ ὁ Βόκα ἀργαὶ τόσον.

Ἡ Τανέτσκα ἐπήδησεν ἐκ τοῦ καθίσματός της, παρέσυρεν ἐν κοχλιάριον, τὸ ἀφῆκε νὰ πέσῃ, τὸ ἔθεσεν εἰς τὸ ἄκρον τῆς τραπέζης· τὸ κοχλιάριον ἔπεσεν ἐκ νέου, ἡ Τανέτσκα ἔκυψεν ἀκόμη μίαν φοράν, τὸ περισυνέλεξε καὶ μειδιῶσα ἔτρεξε διὰ τοῦ διαδρόμου πρὸς τὸ δωμάτιόν των, παραπλεύρως τοῦ ἐποίου εὐρίσκετο τὸ τῆς τροφοῦ των, ὅτε ἤκουσεν ὀπισθὲν τῆς στεναγμόν. Ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν καὶ βλέπει τὸν Βόκα, ἰστάμενον παρὰ τὴν κλίνην του, ἀκουμβῶντα ἐπὶ τοῦ ξυλλίου ἀλόγου του καὶ κρατοῦντα εἰς τὴν χεῖρα τὸ πινάκιον καὶ κλαίοντα ἀπελπιστικῶς. Τὸ πινάκιον ἦτο κενόν.

— Βόκα, τί ἔχεις; Βόκα, ποῦ εἶνε τὸ γλύκισμα;

— Τό. . . τό. . . ἔφαγον χωρὶς νὰ τὸ θέλω εἰς τὸν δρόμον. . . Ζὲν θὰ ὑπάγω ὀπίσω. . . Δὲν θὰ ὑπάγω μὲ κανένα τρόπον. . . Πρέπει νὰ γνωρίζῃς, Τανέτσκα, καὶ σοῦ τὸ βεβαιῶ, ὅτι ζὲν τὸ ἔκαμα ἐπίτηδες. . . Τὸ ἔφαγα ὄλον. . . ὄλον. . . Κατ' ἄρχάς μικρὸν τεμάχιον, κατόπιν ὄλον.

— Τί πρέπει νὰ πράξωμεν;

— Τὸ ἔφαγον μηχανικῶς, ἀσυναίσθητως. . . ὄχι ἐπίτηδες.

Ἡ Τανέτσκα ἐσχέκτετο... Ὁ Βόκα ἔκλαιε... Μετ' ὀλίγον τὸ πρόσωπον τῆς κόρης ἐφαιδρόνθη.

— Ἄκουσον, Βόκα. Μὴ κλαίῃς, ἀλλὰ πήγαινε νὰ εὗρῃς τὴν Νιάνναν καὶ εἰπέ της ὅτι ζὲν τὸ ἔκαμας ἐπίτηδες· ζήτησον συγγνώμην καὶ αὐρὸν θὰ τῇ δώσωμεν τὸ μεριδίον μας. Εἶνε τόσον, τόσον καλὴ! Οἱ θρηνοὶ τοῦ Βόκα ἔπαυσαν· ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά του μὲ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς του.

— Καὶ πῶς θὰ μεταβῶ νὰ τῇ τὸ εἶπω; εἶπε μετὰ τρεμούσης φωνῆς.

— Ἐλα, θὰ μεταβῶμεν ὁμοῦ.

Μετέβησαν πράγματι καὶ ἐπέστρεψαν εὐτυχεῖς καὶ εὐχαριστημένοι.

Εὐτυχεῖς καὶ εὐχαριστημένοι ἦσαν ἐπίσης ἡ Νιάννα καὶ οἱ γονεῖς, ὅτε ἡ γηραιὰ τροφός, μειδιῶσα καὶ χαίρουσα, διεγγήθη πρὸς αὐτοὺς τὰ συμβάντα.

+ Ὁ ΤΡΑΛΛΕΡΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ἸΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ

Τὸ μεγαλεῖον τῶν Γραφῶν μ' ἐκπλήττει· ἡ ἀγιότης τοῦ Εὐαγγελίου λαλεῖ πρὸς τὴν καρδίαν μου: Ἴδε τὰ βιβλία τῶν φιλοσόφων μὲ ὄλην αὐτῶν τὴν πομπὴν πόσον εἶνε μικρὰ ἀπέναντι τούτου!

Εἶνε δυνατόν, βιβλίον τόσον ὑψηλὸν συγχρόνως καὶ ἅγιον νὰ εἶνε ἔργον ἀνθρώπων!

Ἄλλὰ καὶ εἶνε δυνατόν, Ἐκεῖνος τὸν Ὅποιον ἐξιστορεῖ νὰ μὴ εἶνε τέλειος ἄνθρωπος!

Ἐπάρχει ἐν αὐτῷ τόνος ἐνθουσιασμοῦ, ἡ φιλοδόξου τινὸς αἰρετικοῦ;

Ὅποια γλυκύτης! Ὅποια ἀγνότης ἠθῶν!

Ὅποια συγκινητικὴ χάρις εἰς τὰς διδασκαλίας Αὐτοῦ! Ὅποιον ὕψος εἰς τὰ ἠθικά Αὐτοῦ ἀξιώματα! Ὅ-

ποία σύνεσις εἰς τοὺς λόγους Του! Ὅποια ἐτοιμότης πνεύματος, ὁποία λεπτότης καὶ ἀκρίβεια εἰς τὰς ἀπαντήσεις Του!

Ὅποιον κράτος εἰς τὰ πάθη του!

Ποῦ ὁ ἄνθρωπος, ποῦ ὁ σοφός, ὅστις γνωρίζει νὰ ἐνεργῇ, νὰ ὑποφέρει καὶ νὰ ἀποθνήσκῃ ἄνευ ἀδυναμίας, ἄνευ ἐπιδείξεως, ὡς Αὐτός! Ὅταν ὁ Πλάτων ζωγραφίξῃ τὸν ἰδανικόν του Δίκαιον, κεκαλυμμένον ὑφ' ὄλου τοῦ ὀνειδίου τοῦ ἁμαρτήματος καὶ ἄξιον ὄλων τῶν βραβείων τῆς ἀρετῆς, ζωγραφίζει ἐν πάσαις Αὐτοῦ ταῖς λεπτομερείαις τὸν Ἰησοῦν Χριστόν!

Ἡ ὁμοιότης εἶνε τόσον ζωηρὰ καὶ ἐναργής, ὅστε ἅπαντες οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἠσθάνθησαν καὶ

ἀδύνατον εἶναι νὰ ἀπατῶνται.

Ἄλλ' ὅποιας προλήψεις, ὅποιαν τύφλωσιν πρέπει νὰ ἔχη τις διὰ νὰ τολμήσῃ νὰ συγκρίνῃ τὸ υἱὸν τοῦ Σωφροδίσκου μὲ τὸν υἱὸν τῆς Μαρίας!

Ἐποῖα ἀπόστασις τοῦ ἐνὸς ἀπὸ τοῦ ἄλλου!

Ὁ Σωκράτης ἀποθνήσκων ἀνευ λύτης ἀνευ αἰσχύου, ὑπερησιώσθη εὐκόλως καὶ μέχρι τέλους τὴν ἀτομικότητά του· καὶ ἂν ὁ εὐκόλος οὗτος θάνατος δὲν εἶμα τὴν ζωὴν του, θὰ ἦτο ἀμφίβολον ἂν ὁ Σωκράτης μὲ ὄλον αὐτοῦ τὸ πνεῦμα δὲν ἦτο ἄλλο τι εἰμὴ ἀπλοῦς σοφιστής.

Ἐφεῦρε, λέγουσι, τὴν ἠθικὴν· ἀλλὰ καὶ ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ εἶχον ἐφαρμοσθῆ ταύτην. Δὲν ἔκαμε τίποτε ἄλλο παρὰ ἐδίδαξε τὸ παράδειγμα των. Ὁ Ἀριστείδης ἦτο δίκαιος πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης εἶπη τί ἐστὶ δικαιοσύνη. Ὁ Λεωνίδας εἶχεν ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης θέσῃ ὡς καθήκον τὴν πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπην. Ἡ Σπάρτη ἦτο ἐγκρατής πρὶν ἢ ὁ Σωκράτης κηρύξῃ τὴν σωφροσύνην. Πρὶν ἢ ἐγκωμιάζῃ τὴν ἀρετὴν, ἢ Ἑλλάς ἐβριθεῖν ἐναρέτων ἀνδρῶν. Ἄλλὰ πόθεν ὁ Ἰησοῦς ἔλαβε ταύτην τὴν ὑ-

ψηλὴν καὶ ἀγνήν ἠθικὴν, τὴν ὅποιαν αὐτὸς μόνος ἐδίδαξε καὶ τῆς ὁποίας παράδειγμα Αὐτὸς μόνος διὰ τοῦ βίου Του ἔδωκεν; Ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ μανιωδεστέρου φανατισμοῦ ἢ ὑψηλοτέρα σοφία ἠκούσθη καὶ ἡ ἀπλότης τῶν ἡρωϊκωτέρων ἀρετῶν ἐτίμησε τὸν ἀθλιώτερον τῶν λαῶν.

Ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους φιλοσοφοῦντος ἠδύως μετὰ τῶν φίλων του, εἶνε ὁ γλυκύτερος τὸν ὅποιον δύναται νὰ ἐπιθυμήσῃ πᾶς τις.

Ὁ τοῦ Ἰησοῦ ἐκπνεόντος ἐν ταῖς βασάνοις, ὑβριζομένου, χλευαζομένου καταρωμένου ὑφ' ὀλοκλήρου λαοῦ εἶνε ὁ φρικωδέστερος ἐξ' ἐκείνων, τοὺς ὁποίους δύναται τις νὰ πιστεύσῃ.

Ὁ Σωκράτης λαμβάνων τὸ ποτήριον τοῦ δηλητηρίου εὐχαριστεῖ ἐκείνον, ὅστις κλαίειν τοῦ τὸ προσφέρει.

Ὁ Ἰησοῦς ἐν μέσῳ φρικτῶν ὀδυῶν παρακαλεῖ τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα Αὐτοῦ νὰ συγχωρήσῃ τοὺς λυσσῶντας δημίους Του!

Ναί! Ἄν ὁ βίος καὶ ὁ θάνατος τοῦ Σωκράτους ἐμφαίνωσιν ἀνθρώπον σοφόν, ὁ βίος καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ ἐμφαίνουσι τέλειον Θεόν!

Rousseau

Π. Κ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Ἀδριον Κυριακὴν 23 Δεκεμβρίου οἱ Ἱεροκήρυκας τῆς Θερησκευτικῆς Ἀδελφότητος «Ἐδοσείας» θὰ κηρύξωσιν ὡς ἑξῆς:

Ὁ Ἱερολογ. κ. Γε. Ὁρφανίδης π. μ. ἐν τῷ Ἱερῷ ναφ' ἁγ. Νικολάου.

Ὁ Ἱερολ. κ. Π. Παπαδήμου π. μ. ἐν τῷ Ἱερῷ ναφ' Ἐιρκυγασίου.

Ὁ ἀλλόγ. κ. Π. Καταναβάκης π. μ. ἐν τῷ Ἱερῷ ναφ' Βουρνόβα, μ. μ. δὲ ἐν τῷ σχολ. ἁγ. Πημερίου.

Ὁ ἀλλόγ. κ. Β. Εὐθυμίου π. μ. ἐν τῷ Ἱερῷ ναφ' ἁγίας Μαρκέλλας, μ. μ. δὲ ἐν τῷ σχολῇ Εὐαγγελιστρίας.

Ὁ ἀλλόγ. κ. Ἄνδρ. Κουρτιδάκης π. μ. ἐν τῷ σχολῇ ἁγ. Τρύφωνος.

ΣΗΜ. Τὸ ἐν ταῖς σχολαῖς κήρυγμα ἀρχεται τὴν 3ην ὥραν μ. μ.

Ἡ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ

Ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Νικοδήμου ἐμιλίας τοῦ Κυρίου, ἣν ἐξιστορεῖ ὁ Ἱερός Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ἐν τῷ Γφ Κεφαλαίῳ ἐν ταῖς ἐξαφροῖς 1 22 τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Εὐαγγελίου, μανθάνομεν ὅτι διὰ νὰ σωθῇ τις εἶναι ἀνάγκη πρῶτον νὰ βαπτισθῇ καὶ δεῦτερον ὅπως εἰσέλθῃ τις εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ χρειάζεται ἢ κατὰ Χριστὸν ἀναγέννησις δηλαδὴ ἢ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου δεόν νὰ μεταβληθῇ ἐξ ὀλοκλήρου, ὥστε ἐνφ' πρὶν ἀπεστρέφετο τὸν Θεόν τώρα δεῖ νὰ Τὸν ἀγκαπᾷ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, ἐνῶ πρὶν ἐμίσει τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν ἠθικὴν τώρα δεῖ νὰ ἐπιθυμῇ αὐτὴν καὶ νὰ ζῆ βίον ἐνέρετον συμφώνως πρὸς τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου.

Εἶνε λοιπὸν ἀπολύτως ἀνεγκαιὶν νὰ μεταβληθῇ ἐξ ὀλοκλήρου ἢ καρδία· διότι ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, ἐριδές, μοιχεῖαι, πορνείαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, προδοσίαι, ἐπιτοκίαι, βλασφημίαι καὶ αὐτοκτονίαι. Διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τις τὸν οὐρανὸν εἶναι ἀνάγκη νὰ γείνη πλήρης καὶ ριζικὴ μεταβολὴ τῆς καρδίας καὶ οὐχὶ ἢ ἐκτέλεισις ξηρῶν τιμῶν τύπων καὶ θρη-

σκευτικῶν ἐξέων αἰτίνας, πολλάκις καλύπτουσι θεισθαιμονίας καὶ προλήψεις. Διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τις τὴν αἰώνιον ζωὴν δεῖ νὰ ζῆ βίον πνευματικὸν καὶ οὐχὶ κτηνώδη καὶ ὕλικόν. «Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνον, λέγει ὁ Κύριος, ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπι παντὶ ρήματι ἐκπορευομένου διὰ στόματος Θεοῦ». Ὁ ἀληθὴς καὶ γνήσιος χριστιανὸς δεῖ νὰ λατρεύῃ τὸν Θεὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· διότι Πνεῦμα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς προσκυνοῦντας Αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. «Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιόν, ἢ σὰρξ οὐκ ὀφείλει οὐδέν». Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμά ἐστι εὖ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου ἐκεῖ ἀληθὴς καὶ πραγματικὴ ἐλευθερία». Ἔθνος, αἰετον, τὸ ὅποιον ἀκολουθεῖ πιστῶς τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου, οὐδέποτε ὑποδουλῶνται· ἐπεὶ ἐξουσιάζεται. Διὰ νὰ ζήσωμεν λοιπὸν βίον ἐλευθέρου καὶ ἀνεξάρτητον, δεόν νὰ ἀσπασθῶμεν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου· διότι ἀνεῦθμοσ, λέγει ὁ Κύριος, «οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν». Καὶ ἄλλαχού λέγει· «Αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν—Ζητεῖτε καὶ εὕρησάτε, κρούετε καὶ ἀνοίγεται. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει

καὶ ὁ ζήτησιν εὐρίσκει, καὶ τῇ κρούοντι ἀνοιγῆσεται.

Τώρα οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις εἶναι τόσο ἰσχυρὰ ὥστε νὰ ἐπιφέρει τὴν ἀναγέννησιν ταύτην. Ὁ Θεὸς ἀπαιτεῖ βίβλικήν μεταβολήν, τὴν ὅποιαν δυσκόλως ὁ ἄνθρωπος μόνος τοῦ δύναται νὰ κατορθώσῃ· τὸ μὲν πνεῦμα εἶνε πρόθυμον ἀλλ' ἡ σὰρξ ἀσθενής. Ἡ ἀπειρος ἔμως ἀγάπη καὶ εὐσπλαγχνία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ μᾶς χορηγεῖ τὰ ἀπαιτούμενα μέσα, ὅπως ἐκτελέσωμεν τὴν μεγάλην ταύτην μεταβολήν καὶ διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ βοήθειας Αὐτοῦ φανώμεν ἀξιοὶ τῆς ἐπουρανίου βασιλείας. Ἐκείνος Ὁ ὅστις μᾶς ἐπλασεν, Αὐ-

τὸς δύναται νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν, χορηγῶν εἰς ἡμᾶς πνεῦμα εὐθὲς καὶ ἡγεμονικόν, πνεῦμα δικαιοσύνης. Αὐτὸς δύναται νὰ δώσῃ φῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καθὼς καὶ τὸ ἀναγκαῖον θάρρος, ὅπως πραγματοποιήσωμεν τὴν ἀναγέννησιν καὶ τὴν μεταβολήν τῶν καρδιῶν ἡμῶν. Ἄς προστρέξωμεν λοιπὸν εἰς τὸ ἔλεος καὶ εἰς τὴν χάριν τοῦ Κυρίου καὶ ἄς παρακαλέσωμεν Αὐτὸν μὲ καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην, ἵνα ὁδηγῇ ἡμᾶς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σωτηρίας καὶ οὕτω εἰσέλθωμεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

A. K.

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΕΝ ΤΑΙΣ ΦΥΛΑΚΑΙΣ

Ἡ ἱερὰ ἡμῶν Μητρόπολις, μητρικῶς προνοοῦσα ὑπὲρ τῶν ἐνταῦθα τε καὶ ἐν Ἀνεκλήθῃ ἐγκαθειρμένων ἀδελφῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς ἁγίας ταύτας ἡμέρας διὰ τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Τράλλων κ. Χρυσοστόμου καὶ ὁλικῶς αὐτοῦ σπουδαίως ἀνεκοφίσε, χορηγήσας αὐτοῖς χρήματα καὶ ἐνδύματα καὶ τρόφιμα, ἀλλὰ καὶ πνευματικὴν αὐτοῖς εὐκὸς ὀλίγην ἐχορήγησε τροφήν, διανείμασα αὐτοῖς ἱκανὸν ἀριθμὸν ἀντιτύπων τῆς ἁγίας Γραφῆς, ἄλλων διαφόρων ψυχωφελῶν βιβλίων καὶ πολλὰς χειρογράφους ἐπιστολάς, ἄς ἀπέστειλεν ἐπὶ τούτῳ ἐξ Ἀγγλίας ἢ ἐν Λονδίῳ ἐκ Κυριῶν ἀποτελουμένη καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν φυλακαῖς ἀποκλειστικῶς ἐργαζομένη Ἀδελφότης. Ἴνα δὲ λάθωσιν οἱ ἡμέτεροι ἀναγῶσται ἰδέαν τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ ἐργάζονται αἱ Χριστιαναὶ αὐταὶ γυναῖκες. Παραθέτομεν τὴν ἐπιστολὴν κατωτέρω, εὐχόμενοι ὀλοφύχως, ὅπως ὁ Κύριος ἀναδείξῃ καὶ ἐν ἡμῖν τοιαύτας Γυναῖκας.

Ἀγαπητὴ φίλε,

Μὲ συμπάθειαν πολλήν διὰ τὴν δυσκολίαν σου θέσιν ἐρχομαι νὰ σοὶ ἀπευθύνω γλυκὴν χαιρετισμὸν ἐν ὀνόματι Ἐκείνου, τοῦ ὁποίου τὴν γέννησιν ὁ κόσμος ἐορτάζει σήμερον. Βεβαίως εἶχες μίαν φορὰν φίλους, οἱ ὅποιοι σὲ ἠγάπων ἢ ἐφαίνοντο ὅτι

σὲ ἠγάπων ἀλλὰ ποῦ εἶνε τώρα; Ἐξ ὅλων ἐκείνων μόλις ἴσως σοῦ μένουν ὀλίγα τινὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια νὰ ἐνδιαφέρωνται διὰ σὲ εὐλικρινῶς· διότι εἶνε πολὺ λυπηρὰ ἀλήθεια ὅτι τὸν δυστυχοῦντα ἄνθρωπον καὶ οἱ συγγενεῖς ἀκόμη βαρύνονται καὶ ἀποφεύγουσιν.

Ἐπιπέσειν εἰς τὴν ψυχὴν σου περισσώτερον ἀπὸ τὸν περιορισμὸν καὶ τὴν μονοτονίαν τῆς ψυχᾶς σου φυλακῆς. Ἀλλὰ μάθε ὅτι καὶ ὅλοι ἂν σε ἐλησμόνησαν, ὑπάρχει Εἰς, ὅστις χωρὶς γὰ τὸ γνωρίζῃς καὶ χωρὶς γὰ τὸ ὑποθέιῃς σὲ ἐνθυμείται, σὲ ἀγαπᾷ, εὐλικρινῶς δὲ καὶ ἐγκαρδίως ποθεῖ τὸ καλὸν σὲ, τὸν ὅποιον τοῖχοι φυλακῆς δὲν δύναται νὰ φυγαδεύσουν, τὸν ὅποιον αἱ σιδηραὶ κίβιδες δὲν δύναται νὰ ἀποκλείσουν, ὅστις εἶναι πλησίον σου πάντοτε, καὶ μόλιον περιμένει γὰ τὸν ἐπικώεσθῃς εὐλικρινῶς διὰ γὰ σοῦ ἰατροῦσιν τὴν συντετριμμένην καρδίαν καὶ νὰ καθαρῶσιν τοὺς κρυφίους λογισμοὺς, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός.

Διότι συλλογίσου ὀλίγον διὰ τί ἦλθεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον, διὰ τί ἐταπεινώθη τόσο, ὥστε νὰ γεννηθῇ ἐκ παωχῆς Παρθένου καὶ γὰ ἀνακλιθῇ εἰς τὴν γάβνην τοῦ ἐν Βηθλεὲμ πανδοχείου; διὰ τί ἦλθε μόνος Του γὰ φυλακισθῇ εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν φυλακὴν τοῦ κόσμου καὶ γὰ συμμερισθῇ ὅλας τὰς στερήσεις καὶ κακοποθείας τῆς ἀνθρωπότητος; διὰ τί μάλιστα ἐδέχθη γὰ καταδιωχθῇ καὶ γὰ καταδικασθῇ εἰς θάνατον καὶ γὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κακοῦργος καὶ γὰ ὑποβληθῇ εἰς γὰ φρικτὰ ἐκείνα βασανιστήρια τῆς μαστιγώσεως, τῶν ἐμπαιγμῶν καὶ τῆς σταυρώσεως; Τὶ σημαίνουν ὅλα ταῦτα εἰμὴ ὅτι μᾶς ἠγάπησε πραγματικῶς, καὶ ἦλθε μόνος Του γὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἀθλιότητά μας, καὶ γὰ φορηθῇ τὴν ποινήν μας, καὶ γὰ ὑποστῇ τὴν ποινήν μας, διὰ γὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐκείνην καταδίκην τῆς αἰωνιότητος; Τὸ ἔκαμε δι' ὅλους δι' ἐμὲ ὅστις σοῦ τὸ γράφω, καὶ διὰ σὲ ὅστις τὸ ἀγα-

νῶσκεις· διότι ὅλοι ἐνώπιόν Του εἴμεθα ἐξ ἴσου κατὰδικοὶ ἐπειδὴ ὅλοι ἐνώπιόν Του εἴμεθα ἁμαρταλοὶ!!!

Ἴδου λοιπὸν μία ἀκτὴ ἀληθινῆς παρηγορίας ἐν μέσῳ τῆς δυστυχίας, εἰς τὴν ὅποιαν εὐρίσκεσαι μέχρι σήμερον. Ὁ Χριστὸς, ὁ Κύριος τοῦ σύμπαντος σὲ ἀγαπᾷ· ἐνδιψέρεται διὰ σὲ ἐπιμαρῆθῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἀντὶ σοῦ· ἠγόρασε τὴν συγχώρησιν τῆς θείας δικαιοσύνης καὶ τὸ δικαίωμα γὰ σὲ πλησιάσῃ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ γὰ καθάρσῃ τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐν μόνον περιμένει: γὰ προσπέσῃς γὰ τὸ ζητήσῃς ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ· διότι λέγει: — «ὅσα ἂν αἰτήσῃτε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν». (Ἰωάν. Ἰστ'. 23). Μὴ διστάσῃς διότι λέγει: «Τὸν ἐρχόμενον πρὸς με σὺ μὴ ἐκβάλῃς ἔξω». (Ἰωάννης στ'. 37). Ἐὰν τὸ κάμῃς, καὶ συμφιλιωθῇς μὲ τὸν Θεὸν διὰ μέσου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ἡμέρα αὐτὴ θὰ ἦναι ἀληθῆ Χριστοῦγεννα εἰς τὴν ψυχὴν σου, διότι θὰ γεννηθῇς ἄνωθεν, νέος ἄνθρωπος εἰς δόξαν Θεοῦ.

Τὸ εὐχομαι ἐκ ψυχῆς.

Εἰς εὐλικρινῆς φίλος σου.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Δωρόθειον Ν. Δουκάκη (περιοδύοντα) καὶ κ. κ. Γερσίμου Τσηγάλην (Κωνσταντῖνον—Ρουμανίας). — Παναγιώτην Ἱατροῦσιν (Σάλκη—Κων) πόλιος) καὶ Γεώργιον Σαραντίδη (Φιλαδέλφειαν). Ἐπιτελοῦσας ἐλήφθησαν. Ἀπάντησιν ταχυδρομικῶς. — Ἐντίμοις Διευθύνουσιν Ἐκκλησιαστικοῦ Φόρου καὶ Πανταίου (Ἀλεξάνδρειαν—Αἴγυπτον) — Ἐκκλησιαστικοῦ Κήρυκος (Λάγνα—Κύπρον) καὶ «Roma e l'Oriente» (Ῥώμην—Ἰταλίαν). Ἐπιτελοῦσας ἐλήφθησαν. Ἐδχαριστοῦμεν θερμῶς.

ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΙΣ ΤΟΥ 'ΙΕΡΟΥ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ,

Τῷ Κυρίῳ ἡμῶν χάρις ἰδοῦ καὶ πάλιν σήμερον ἀξιού-
ται ὁ « Ἱερὸς Πολύκαρπος », τὴν ἐορταστικὴν αὐτοῦ στο-
λὴν ἡμφιεσμένος, διπλάσιος κατὰ τὸν ὄγκον καὶ κεκο-
σμημένος καλλιτεχνικωτάταις εἰκόσι, νὰ ἀγγείλῃ τοῖς φίλοις
αὐτοῦ συνδρομηταῖς καὶ ἀναγνώσταις τὰ τῆς ἀπάτου χαρᾶς
Εὐαγγελία, τὴν χρημόσυνον ἀγγελίαν τῆς Ἀνατολῆς τοῦ
Ἵσθρινοῦ Ἀστέρος, τῆς ὑπερφυοῦς τοῦ Κυρίου ἐναν-
θρωπίσεως τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν καὶ ἀνθρωπίνους λογισμοῖς
ἀκατάληπτον μυστήριον.

Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ τῇ ἱερᾷ καὶ μεγάλῃ, καθ' ἣν κατὰ
τὸ Γραφικὸν « ἀπὸ λαοῦ τεθλιμμένου καὶ τετελιμένου καὶ
ἀπὸ λαοῦ μεγάλου δῶρον προσφέροντι Κυρίῳ Σαββάζωθ »
καὶ ὕμνοι τονίζονται ἐναρμόνιοι καὶ εὐχαρισταὶ ὀλοκάρ-
διοι ἀναπέμπονται Αὐτῷ, ἐν τῇ ἀκρᾷ Αὐτοῦ ἀγαθότητι
εὐδοκῆσαντι φιλοστόργως νὰ προνοήσῃ περὶ τοῦ λαοῦ Αὐ-
τοῦ καὶ σῶσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τῆς φθορᾶς τοῦ θανά-
του, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, καθ' ἣν « ὡς γῆν αὐξοῦσαν τὸ ἄν-
θος αὐτῆς, καὶ ὡς κῆπος τὰ ἐπέρματα αὐτοῦ, οὕτως ἀνέ-
τειλε Κύριος Κύριος ἐν τῇ ἀγίᾳ, λέγομεν, ταύτῃ ἡμέ-
ρᾳ δικαιοσύνην καὶ ἀγαλλίαμα ἐναντίον πάντων τῶν
ἔθνων », καὶ ὁ « Ἱερὸς Πολύκαρπος », χείρων καὶ
ἀγαλλόμενος ἐν Κυρίῳ, συγχαίρει τοῖς φίλοις ἀδελ-
φοῖς πᾶσι καὶ εὐχεταὶ αὐτοῖς ὅλη τῇ καρδίᾳ, ὅπως « Αὐ-
τὸς ὁ [Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ Θεὸς καὶ
Πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς παράκλησιν αἰω-
νίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, παρακαλέσῃ αὐτῶν τὰς
καρδίας καὶ στηρίξῃ αὐτοὺς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγα-
θῷ ».
